

Uitvoeringsprogramma

Met elkaar op weg naar de
toekomst

2022

2026

Voorwoord

Na de verkiezingen in maart 2022 heeft de gemeenteraad een raadsprogramma voor de periode 2022 – 2026 opgesteld. Dit is vastgesteld op 12 juli 2022: Toekomst voor Waalre. Het raadsprogramma is een programma op hoofdlijnen en vormt de kaders voor het te voeren beleid van de komende periode. Ons college, op 14 juli aangetreden, heeft de opdracht gekregen het raadsprogramma te vertalen naar een Uitvoeringsprogramma. Die uitdaging hebben we opgepakt en voor u ligt dit programma. We gebruiken het als leidraad, het is niet in beton gegoten. We stellen daarom aan de raad voor dit programma jaarlijks bij de Kadernota te herijken, zodat het programma goed blijft aansluiten op de actualiteit. Daarbij vragen we wel aandacht voor het volgende: we kunnen niet alles in één keer en we hebben ook de middelen niet om dat te doen. Vandaar dat we in de begroting ook ruimte vragen voor het maken en uitvoeren van nieuw beleid bijvoorbeeld voor Woonzorg, Sport en Cultuur, enz..

De gemeente heeft vele taken en krijgt steeds nieuwe opgaven, ook vanwege de voorgenomen schaa sprong in deze snelgroeiende Brainport regio. Zoals benoemd in het raadsprogramma: de wereld is in ontwikkeling en Waalre ontwikkelt daarin mee. Hierbij horen mooie ambities en wensen. Een groot gedeelte van ons dagelijks werk is al wettelijk bepaald en georganiseerd. Een groot deel van alle inzet van de gemeente gaat naar lokale taken op het gebied van huisvesting, verkeer, openbare orde, cultuur en onderwijs. Daarnaast voeren we rijkstaken uit, bijvoorbeeld ten aanzien van ruimtelijke ordening, werk en inkomen, jeugdzorg en zorg aan langdurig zieken en ouderen. Aan deze kerntaken besteden we als kleine gemeente het merendeel van onze ambtelijke capaciteit. Flexibele ruimte is echter ook nodig om ambities en wensen voor elkaar te krijgen, om in te spelen op kansen! Denk ook aan ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, aanpassingen in wetgeving en de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie waarvoor inzet nodig is.

Samenwerking is de rode draad in het raadsprogramma en ook in dit uitvoeringsprogramma. Het biedt ons de mogelijkheid om onze voorzieningen op peil te houden en dienstverlening dichtbij inwoners te organiseren. We willen een overheid zijn die aansluit bij de leefwereld van onze inwoners en vanuit dat perspectief ook handelen. Inwoners willen meer verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leefomgeving. Ze willen meedenken, meebeslissen, zelf met ideeën komen en soms zelf daadwerkelijk de uitvoering in handen nemen. In de afgelopen jaren is er veel ervaring opgedaan met inwonersparticipatie. De opgedane kennis en ervaring zetten we in om onze samenwerking te verbeteren en voor inwoners, de raad, het college en de medewerkers van de gemeente de werkwijze rondom participatie verder te ontwikkelen.

Waalre is een unieke gemeente die er voor alle inwoners en partners is. We delen onze overwegingen en plannen voor de toekomst met onze inwoners en andere belanghebbenden en zijn transparant in onze besluitvorming. Een gemeente dichtbij en vanuit een samenwerkende rol: ondersteunend en faciliterend.

College van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Samenwerking is de rode draad in het raadsprogramma en ook in dit uitvoeringsprogramma. Samenwerking tussen de raad, het college, de organisatie, de inwoners en de partners.

De doorontwikkeling van inwonersparticipatie helpt ons bij de uitvoering van alle plannen en projecten. Ook wensen en ambities, kansen voor onze gemeente in de snelgroeiende Brainport regio, nemen we in deze samenwerking mee.

In de afgelopen jaren hebben we samen stappen gezet, ervaringen opgedaan en geleerd. Inwonersparticipatie via de traditionele weg en ook via nieuwe vormen. Draagvlak creëren, betere plannen maken en samen verantwoordelijkheid dragen. Inwonersparticipatie is maatwerk en de kadernotitie Burgerparticipatie en burgerinitiatieven heeft bijgedragen aan de invulling van inwonersparticipatie in Waalre. De notitie wordt geactualiseerd en blijft de basis van onze samenwerking, sámen met het raadsprogramma en dit uitvoeringsprogramma.

In het kort zetten we de rollen en verantwoordelijkheden uiteen in onderstaand schema. Hierin brengen we de treden van de participatieladder samen met participatievorm en rollen en verantwoordelijkheden van iedereen. Per ambitie geven we vervolgens bij de thema's inzicht in de manier waarop de inwonersparticipatie is ingezet of ingezet wordt. Dit kan per fase van een plan of project wisselen. Daar waar participatie (in die betreffende fase) niet van toepassing is, is de kolom blanco gelaten.

Participatieladder

Met inzet van de participatieladder wordt de mate van participatie bepaald en wordt vooraf duidelijkheid gegeven over de verwachtingen. Twee doelen van de participatieladder zijn:

1. een zorgvuldige afweging maken óf het onderwerp zich leent voor inwonersparticipatie en zo ja welke mate van participatie (trede) het meest geschikt is;
2. de verwachtingen managen van de rol en mate van invloed van inwoners, raad, college en medewerkers van de gemeente in het proces en binnen welke kaders van bijvoorbeeld reikwijdte onderwerp, geld, tijd en besluitvorming de participatie plaatsvindt.

De Participatieladder: participatievormen en rollen

Vorm van participatie	Rol van het college	Rol raad	Rol inwoners	Rol medewerkers
Informereren Gemeente bepaalt zelf en informeert betrokkenen.	Het bestuur voert zelfstandig beleid en verschaft hierover informatie aan doelgroep.	Directe communicatie met inwoners. Raad ziet toe op besluiten en haalt direct informatie op bij inwoners, of via de achterban van de eigen partij.	Toehoorder Levert geen bijdrage aan het proces of inhoud.	Bekend maken van vastgesteld beleid.
Raadplegen (consulteren) Gemeente bepaalt agenda en doet inhoudelijk voorstel en vraagt betrokkenen om reactie. Gemeente kan, maar hoeft n.a.v. reacties voorstel niet te wijzigen.	Raadplegen van deelnemers: horen reacties op een plan. Hiermee rekening houden in het vervolgproces (dit is een keuze).	Raad ziet toe dat proces goed verloopt, is kader stellend, met nadruk op rol van procesbewaker. Weegt reacties mee bij besluitvorming. Kan worden gevraagd om als toehoorder aanwezig te zijn bij consultaties.	Geconsulteerde Reageert op een plan of voorstel. Klankbord, gesprekspartner. Inbreng van mening of kennis.	Houdt aantoonbaar rekening met de reacties in het vervolgproces, waarbij deze ook kan onderbouwen waarom plan/voorstel niet wordt gewijzigd n.a.v. reactie. Vereist een open houding, goed kunnen luisteren, in gesprek gaan.

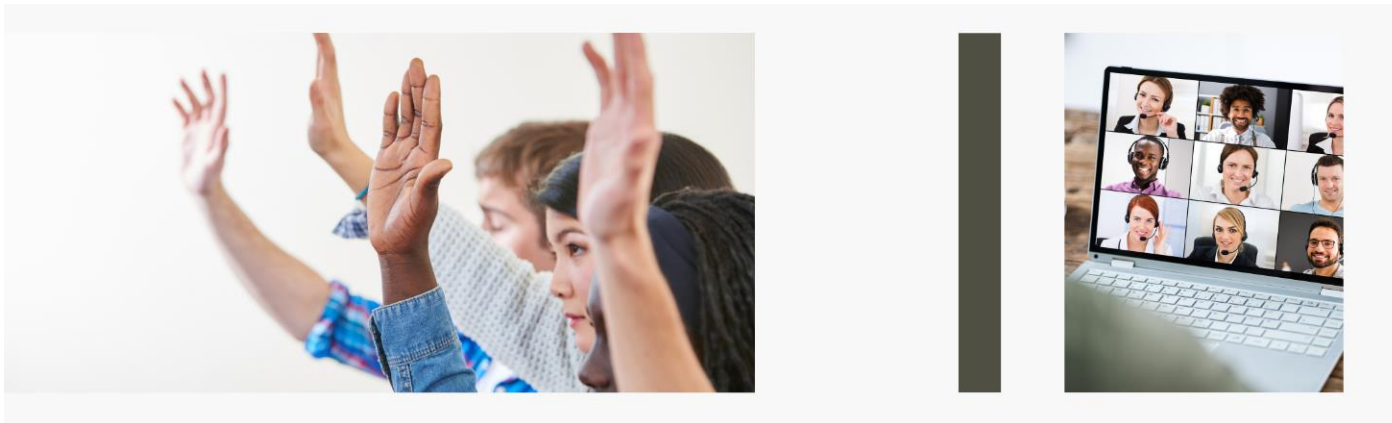
Vorm van participatie	Rol van het college	Rol raad	Rol inwoners	Rol medewerkers
<p>Adviseren Gemeente bepaalt agenda en doet op hoofdlijnen een voorstel/legt scenario's voor en vraagt nadrukkelijk advies. Gemeente kan hiervan gemotiveerd afwijken.</p>	<p>Het bestuur stelt de agenda samen en doet op hoofdlijnen voorstel/legt scenario's voor. Geeft veel ruimte voor inbreng en discussie.</p>	<p>Raad betreft advies bij besluitvorming en kan toehoorder of als vragensteller rol hebben bij het komen tot advies. Raad kan afwijken van advies.</p>	<p>Adviseur Kan aandachtspunten en argumenten aandragen en oplossingen formuleren.</p>	<p>In staat zijn de discussie procesmatig in goede banen te leiden, samenvattingen te maken en terug te koppelen.</p>
<p>Coproduceren Gemeente en betrokkenen komen gezamenlijk een agenda overeen t.a.v. een bepaald thema/vraagstuk. Daarna wordt gezamenlijk naar oplossing(en) gezocht en een voorstel/plan gemaakt.</p>	<p>Ziet de inwoners als partner en laat het resultaat zwaar wegen bij doorgeleiden voorstel voor besluitvorming. Bij eventuele afwijking is er aandacht voor motivatie.</p>	<p>Raad laat inbreng inwoners zwaar meewegen bij besluitvorming. Raad kan als toehoorder of vragensteller rol hebben in het traject.</p>	<p>Samenwerkingspartner Werkt mee aan plannen en aan oplossingen; werkt mee op basis van gelijkwaardigheid.</p>	<p>Een medewerker of een externe begeleidt het proces. Een andere medewerker kan inbreng leveren i.r.t. de inhoud. Degene die het proces begeleidt ziet toe op gelijkwaardige inbreng van alle betrokkenen en koppelt terug aan college/raad voor verdere besluitvorming.</p>

Vorm van participatie	Rol van het college	Rol raad	Rol inwoners	Rol medewerkers
Meebeslissen Zelf beslissen door inwoners op onderdelen binnen de kaders van de gemeente.	Samenwerken op basis van gelijkwaardigheid met andere partijen, na bezien kaders waarbinnen inwoners een besluit nemen (en deze kaders zo nodig voorleggen aan de raad). Resultaten/uitkomsten hebben een bindende werking; de gemeente neemt deze over.	Aan de hand van eventueel voorstel college bepaalt de raad het kader waarbinnen inwoners een besluit kunnen nemen over een bepaald onderwerp. Bezien of raad wel/niet tevoren keuze inwoners mag beïnvloeden.	Meebeslisser Krijgt de bevoegdheid om binnen de door de gemeente gestelde kaders/randvoorwaarden zelf beslissingen te nemen.	Coachen op het proces en besluitvormingsproces door inwoners. Niet sturen op bepaalde uitkomst.
Zelf organiseren Inwoners gaan zelf aan de slag met een initiatief.	College faciliteert en stelt kaders, maar is bij de totstandkoming en uitvoering niet direct betrokken. Ondersteuning bieden (wat betreft tijd, geld, deskundigheid, hulpmiddelen).	Raadsleden bepalen zelf in hoeverre zij het initiatief omarmen, voor zover deze passen bij de gestelde kaders.	Initiatiefnemer Ontwikkelt eigen plannen; voert zelf de plannen uit en houdt hierbij rekening met de afspraken die hierover met de gemeente zijn gemaakt.	Initiatief komt van bewoners zelf. Medewerker kan zijn expertise en enthousiasme inbrengen, aansluitend op de met de initiatiefnemer(s) afgesproken kaders.

Afsprakenkader communicatie en participatie

Participatie verloopt soepeler wanneer de uitgangspunten vooraf uitgewerkt worden in een afsprakenkader over communicatie en participatie. Hierop kunnen de deelnemers elkaar aanspreken. De afspraken sluiten aan bij de kadernotitie Burgerparticipatie en burgerinitiatieven. Deze zijn op hoofdlijnen:

1. De gemeente beoordeelt bij plannen vooraf de mogelijkheden voor participatie. Geen participatieproces als er niets te beïnvloeden valt. In dat geval volgt wel informatie.
2. De gemeente (college/raad) legt vooraf de voorwaarden voor participatie (bijv. rolverdeling, tijdsplanning) vast in een voor inwoners begrijpelijke startnotitie bij grotere projecten met veel impact.
3. De gemeente zorgt dat inwoners op tijd kunnen beschikken over alle informatie die zij in het proces nodig hebben en biedt deze op verschillende manieren aan.
4. Participatie betekent voor alle partijen: een open en attente houding, serieus luisteren naar wat elke partij te zeggen heeft en zoeken naar mogelijkheden.
5. De gemeente gebruikt begrijpelijke taal.
6. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij bereid zijn om aan het proces deel te nemen, erin te investeren en daarbij ook een open opstelling tonen.
7. Bij tussentijdse wijzigingen laat de gemeente dit vroegtijdig aan inwoners weten.
8. De gemeente informeert betrokkenen over de uitkomst van het participatietraject, de besluitvorming en het vervolg.

Inhoudsopgave

Ambities	pagina
Wonen en Ruimte	9
Klimaat en duurzaamheid	14
Sociaal Domein	17
Economie	24
Mobiliteit en openbare ruimte	27
Sport en Cultuur	31
Inwonersparticipatie en de raad	34
Dienstverlening	36
Bestuurskracht	38
Veiligheid	42
Financiën	45

Ambitie Wonen en Ruimte	
Portefeuillehouder	Suzan van de Goor-Gelens
Kader Raadsprogramma	Het tekort aan betaalbare huur- en koopwoningen moeten we aanpakken. We willen actief inzetten op verduurzaming van woningen. De nadruk in de komende periode ligt op het realiseren van meer duurzame en betaalbare woonruimte voor starters, doorstromers en senioren. Daarbij willen we aansluiten bij de landelijke afspraken. Die gaan uit van ten minste 30% sociale woningbouw in elke gemeente. We doen dat samen met woningbouwcorporaties en andere partijen. Hierbij denken we onder andere aan Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO).
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Het tekort aan betaalbare huur- en koopwoningen moeten we aanpakken. We willen actief inzetten op verduurzaming van woningen. De nadruk in de komende periode ligt op het realiseren van meer, duurzame en betaalbare woonruimte voor starters, doorstromers en senioren. Daarbij willen we aansluiten bij de landelijke afspraken. Die gaan uit van ten minste 30% sociale woningbouw in elke gemeente. We doen dat samen met woningbouwcorporaties en andere partijen. Hierbij denken we onder andere aan Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). ➤ Van de nog te bouwen woningen realiseren we minimaal 30% in de sociale sector, zowel huur als koop. Deze Waalrese doelstelling past binnen de regionale opgave die is opgenomen in de Regionale Woonvisie. Daarbij is een versnelling aan de orde van bestaande initiatieven zoals Waalre Noord en Ekenrooi Zuid. Daarbij bekijken we ook opnieuw de begrenzingen van het buitengebied als er afwijkingen op de Omgevingsvisie nodig zijn. ➤ We werken aan versterking van de relatie met corporaties en partijen, initiatieven uit de markt en CPO. De daar aanwezige expertise kan ons ook vooruit helpen. ➤ Er is passend stimulerend woonbeleid nodig (in 2024) voor de bestaande woningvoorraad. We willen creatieve oplossingen vanuit inwoners en marktpartijen voor meer woonruimte stimuleren. Dit vraagt om meer ruimte in onze regelgeving. We zien graag beleidsvoorstellen van het college tegemoet. ➤ Onze woonvisie en beeldkwaliteitsplannen voor woongebieden zijn tot stand gekomen in een tijd waarin de woningmarkt er heel anders uitzag. Deze vragen om aanpassing en willen we herzien. ➤ De vraag naar woonruimte heeft gevolgen oor het buitengebied. We ontwikkelen een langetermijnvisie op het buitengebied als onderdeel van de omgevingsvisie. ➤ Onze hele woningvoorraad willen we verder verduurzamen.

Inzet college	Jaarschijf	Participatieladder
Voor de komende raadsperiode is een van de belangrijkste speerpunten het creëren van meer woonruimte voor onze inwoners. Regionaal hebben wij met het Rijk hierover afspraken gemaakt in het Verstedelijkingsakkoord. Voortzetten van de intensieve regionale samenwerking binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven op het thema 'Wonen'.		
<ul style="list-style-type: none"> Er is een continue monitoring van de woningbouw, waarbij afstemming in het Stedelijk Gebied Eindhoven plaatsvindt. (<i>Schema woningbouwprogramma is opgenomen onder aan deze ambitie. Hierin treft u een actuele, gecombineerde versie voor de periode 2022-2031 (hierin staat de verwachte oplevering van de woningen; de planvoorbereiding, procedures en de bouw zelf gaan hieraan vooraf).</i>) 	Doorlopend	Informeren
<ul style="list-style-type: none"> We zetten in op versnelling van de woningbouw in Waalre-noord, fase 3. Daarbij maken we gebruik van ondersteuning door het regionale woningbouwversnellingssteam. Als de ontwikkeling van Waalre-noord in uitvoeringsfase komt (ca. 2025) starten we met de voorbereiding en planontwikkeling van het nieuwe woongebied Ekenrooi-zuid. Ook dit is sneller dan in oorspronkelijke plannen. 	2023-2026	Informeren/Raadplegen
<ul style="list-style-type: none"> De Visie op Goed Wonen en de Woonnotitie worden geëvalueerd en zo nodig aangepast om aan te sluiten bij de actuele stand van zaken op de woningmarkt, inclusief een herijking van de eerder vastgestelde woningbouwdifferentiatie en de doorvertaling van voorziene aanpassing Huisvestingswet (meer mogelijkheden voor voorrang lokaal woningzoekenden e.d.). Ook zijn de in de Woonnotitie aangegeven acties en instrumentarium, onder meer voor de bestaande woningvoorraad, uitgewerkt in beleidsvoorstellen rondom thema's als opkoopbescherming en bewoningsplicht, efficiënter gebruik bestaande woningen en woning- en kavelsplitsing. Ook zorgen we voor actualisatie van de Huisvestingsverordening (urgentie-verordening). 	2023/2024	Informeren/Raadplegen
<ul style="list-style-type: none"> De herijking van de Visie op Goed Wonen omvat tevens het opstellen van een nieuwe, lokale "Woonzorgvisie" (bijvoorbeeld: visie op mogelijkheden voor bieden mantelzorg, visie op eigentijdse woon-zorgcentra e.d.). Dit om de zorg toekomstbestendig te houden en het woningaanbod daarop aan te laten sluiten. 	2023/2024	Informeren/Raadplegen
<ul style="list-style-type: none"> We stellen een realistisch toekomstperspectief op (incl. stedenbouwkundige uitwerking) voor het nieuwe verpleegtehuis 't Laar, inclusief aanliggende 	2023-2026	Informeren/Raadplegen

<p>woonblokken en starten hiertoe de planologische procedures. Ook ontwikkelen we het concept van de "Slimme Wijk" in de Voldijn bij 't Laar verder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen met de woningcorporaties, de Stichting Steunpunt Vluchtelingen Waalre en het CMD vullen we onze taakstelling voor huisvesting statushouders in en versterken we de structurele samenwerking rondom deze opgave verder. • Voor twee concrete projectlocaties (Meester Slootsweg en Boerenbondterrein) is de inzet om daar tijdelijke woningen te plaatsen, aanvullend op het woningbouwprogramma, als extra buffer voor huisvesting starters, spoedzoekers en statushouders. 	<p>Doorlopend</p> <p>2023</p>	<p>Informereren</p> <p>Informereren/Raadplegen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • We maken daarvoor prestatieafspraken met corporaties en huurdersverenigingen. • Bij de grote ontwikkellocaties maken we CPO invulling mogelijk. De ambitie is dat we als gemeente continue minimaal 1 CPO project in voorbereiding hebben. De aandacht is daarbij vooral gericht op senioren en op starters. • Ook ontwikkelen we als college spelregels c.q. een toetsingskader hoe we omgaan met particuliere CPO initiatieven binnen de bestaande wet- en regelgeving (mede gezien bv het 'Didam-arrest') 	<p>Doorlopend/Jaarlijks</p> <p>2023-2026</p> <p>2023/2024</p>	<p>Zelf organiseren (gemeente faciliteert)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Met uw raad bepalen we of en hoe een volledig nieuw en integraal Omgevingsplan meer speelruimte kan bieden voor creatieve woonoplossingen en ook voor vermindering van de gelddruk. 	<p>2023-2026</p>	<p>Informereren / Raadplegen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Bij grote nieuwe woningbouwprojecten zorgen we voor een actueel beeldkwaliteitsplan toegespitst op de projectopgave alsook een goede toetsing ervan aan de Brainport principes. 	<p>2023-2026</p>	<p>Informereren / Raadplegen</p>
<p>De eind vorig jaar vastgestelde integrale Omgevingsvisie bestaat uit een integrale visie op zowel ons buitengebied als onze woningbouw-opgave. Daarnaast beschikken we over samenhangende gebiedsvisies voor Waalre-noord , Dommeldal-de Hogt en het buitengebied Aalst-Ekenrooi (van 2021). We focussen dan ook op vertaling van al deze visies naar concrete uitvoeringsprogramma's in samenwerking met inwoners, ondernemers en stakeholders in het buitengebied.</p>	<p>2023-2026</p>	

<p>Voor nieuwbouw hanteren we onze eigen lokale duurzaamheidsnormen die verdergaan dan wettelijke normen en voorschriften.</p> <p>Voor uitvoeringsmaatregelen die betrekking hebben op verduurzaming van de bestaande woningvoorraad verwijzen we naar het thema Klimaat en duurzaamheid.</p>	2023-2026	
<p>De nieuwe Omgevingswet gaat over zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving (bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur). Wanneer deze nieuwe Omgevingswet in werking treedt zijn we daar klaar voor: als het gaat om de organisatie, het beleid, de regels, de processen en de taken en verantwoordelijkheden. De advisering en afstemming voor vergunningverlening met allerlei instanties en regionale partners (o.a. Omgevingsdienst, Veiligheidsregio, GGD en Waterschap) zijn ingeregeld in het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO)</p>	Vanaf in werking treding Omgevingswet	
<p>De Omgevingswet biedt gebiedsgericht ruimte voor ruimtelijke initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen. Voor iedereen wordt het op termijn inzichtelijker en voorspelbaarder of een ruimtelijk initiatief kans van slagen heeft, doordat de informatie op één plek ontsloten wordt en besluitvorming wordt verbeterd (meer integraal). Ook het aanvragen van een omgevingsvergunning wordt makkelijker door het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de komende raadsperiode is een van de belangrijkste speerpunten de start van het werken volgens de nieuwe Omgevingswet. • Op basis van de doelstellingen en ambities uit de eind 2021 vastgestelde Omgevingsvisie is een aantal thematische programma's opgesteld (bv voor klimaatadaptatie, geluid, warmtetransitie). • Het Omgevingsplan voor Waalre is opgesteld. • De ambtelijke organisatie is ingeregeld (werkprocessen e.d.) op de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023. • Samenwerking en advisering binnen de Omgevingswet is geregeld en in werking. • Er is zorg gedragen voor een initieel Omgevingsplan per 1 januari 2023. • Aan het plan van aanpak om te komen tot een definitief omgevingsplan in 2025 is verder uitvoering gegeven. Het eerste deel omgevingsplan wordt opgesteld. • Een aantal verordeningen is aangepast op basis van de nieuwe Omgevingswet. 	<p>Doorlopend</p> <p>2023-2026</p> <p>2026</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2024</p>	<p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren/Raadplegen</p> <p>Informereren/Raadplegen</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren/Raadplegen</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Er is ervaring opgedaan met de Participatieverordening onder de Omgevingswet. • Evalueren adviesrecht en delegatiebesluit 	2024	Informereren
--	------	--------------

Figuur 1 Woningbouwprogramma 2022-2031

Bouwprogramma 2022-2031													
Jaar van oplevering		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Totaal	
<i>Uitbreidingslocaties</i>													
Waalre-noord fase 1		41	5	6	0	0	0	0	0	0	0	52	
Waalre noord fase 2 (Heijde Park)		0	0	65	50	50	0	0	0	0	0	165	
Waalre noord fase 3		0	0	0	0	50	50	50	50	50	0	250	
Ekenrooi-zuid		0	0	0	0	0	0	0	50	50	50	150	
<i>Inbreidingslocaties</i>													
Brabantiapark		0	0	0	45	35	0	0	0	0	0	80	
Overige Gemeente projecten		27	50	0	0	0	0	0	0	0	0	77	
Particuliere projecten (groot)		55	43	98	145	25	0	0	0	0	0	366	
Particuliere projecten (klein)		3	30	53	45	20	10	10	10	10	10	201	
TOTAAL		126	128	222	285	180	60	60	110	110	60	1341	
procentueel		9%	10%	17%	21%	13%	4%	4%	8%	8%	4%	100%	

Ambitie Klimaat en Duurzaamheid	
Portefeuillehouder	Peet van de Loo
Kader Raadsprogramma	De effecten van de opwarming van de aarde zien we nu al terug in verdroging, hittestress, wateroverlast, ongezonde luchtkwaliteit en een afname in de biodiversiteit in onze natuur. Daarom willen we de klimaatverandering aanpakken op een voor inwoners toegankelijke en betaalbare manier. We gaan voor een groene en schone leefwereld; nu en in de toekomst. Ook zetten we de komende periode stappen in de energie- en warmtetransitie en bouwen het gebruik van fossiele brandstoffen af. We creëren draagvlak voor het opwekken van duurzame energie en laten inwoners meeprofiteren. We betrekken inwoners actief bij de maatregelen die we nemen. We houden hierin rekening met gezondheid en leefbaarheid.
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Samen maken we Waalre schoner door ons restafval te reduceren in lijn met de landelijke doelstelling. We stimuleren hergebruik onder onze inwoners en geven daar als gemeente zelf het goede voorbeeld. We stimuleren een meer servicegerichte aanpak bij de afvalinzameling bij aanpassingen in onze contracten met afvalinzamelaars. ➤ Onze openbare ruimte benutten we voor het nemen van maatregelen die de biodiversiteit vergroten. En houden het water langer vast in de bebouwde kommen en in het buitengebied. Natuurbeheer en -behoud krijgt hierdoor een vernieuwde rol. We stimuleren initiatieven van inwoners voor een meer biodiverse groene invulling in de woonomgeving. ➤ Onze hele woningvoorraad willen we verder verduurzamen. <ul style="list-style-type: none"> ❖ Wij nemen deel aan het regionale project De Groene Zone isoleren. We kijken naar een Groene zone 2.0. Waalre, waarbij er ingezet wordt op het isoleren van woningen en het terugbrengen van het energiegebruik. ❖ We wekken meer lokale energie op om de afhankelijkheid van anderen te verminderen. En schalen af in het gebruik van fossiele brandstoffen. ❖ We gaan met inwoners en ondernemers in gesprek om ideeën en praktijkvoorbeelden op te halen. Aan de hand hiervan maken we praktische handreikingen om hen te helpen. Zo stimuleren we het reduceren van afval en het verminderen van onze voetafdruk. ❖ We stimuleren private initiatieven en bekijken de mogelijkheden voor ons eigen vastgoed. ❖ De gemeente Waalre geeft het voorbeeld en vermindert haar eigen CO2 uitstoot. Bijvoorbeeld door het aanpassen van ons aanbestedingsbeleid ❖ Waalre onderzoekt de mogelijkheden om aan te sluiten bij het Schone Luchtakkoord

	❖ De aanleg van grootschalige zonne-energie combineren we met natuurontwikkeling. We bekijken hoe we de opbrengsten ten goede laten komen aan onze inwoners via bijvoorbeeld een energiefonds		
Inzet college	Jaarschijf	Participatieladder	
<ul style="list-style-type: none"> De nieuwe manier van afvalinzameling via Diftar voeren we in. We doen onderzoek naar de mogelijkheid tot gescheiden inzamelen bij hoogbouw via de Diftar methode inclusief het bij hoogbouw apart inzamelen van bioafval (groente, fruit en etensresten). We evalueren Diftar en we bepalen zo gewenst de nieuwe norm/ambitie en proces om te komen tot verdere reductie van ons restafval. 	2023 2024-2025	Informeren Raadplegen	
	2024-2026	Raadplegen	
<ul style="list-style-type: none"> Bij de voorbereiding en uitvoering van diverse herinrichting- en onderhoudswerkzaamheden conform het integraal projectenplan openbare ruimte wordt ook ingestoken op klimaat adaptieve maatregelen (tegengaan verdroging, opvang extreme neerslag e.d.), behoud en verhoging van de hoeveelheid en kwaliteit van het openbaar groen en verbetering van de biodiversiteit. Dit binnen de kaders van het eind 2022 door de raad vast te stellen Programma Water-Riool-Klimaat Bij deze projecten is veel ruimte voor inbreng van onze inwoners. Ook informeren we onze inwoners actief over mogelijkheden tot vergroening van de leefomgeving, we delen ideeën en vernieuwen onze Duurzaam Waalre pagina op onze website met voorbeelden, ideeën, ervaringen, etc. 	2023 – 2026	Informeren/Raadplegen	
	2023 - 2026	Informeren/Raadplegen	
<ul style="list-style-type: none"> Onze hele woningvoorraad en gebouwen in de gemeente willen we verder verduurzamen. In dat kader zetten we een volgende stap in het regionale project De Groene Zone 2.0, waarbij er ingezet wordt op het isoleren van woningen en het verder terugbrengen van het energiegebruik. Daarnaast blijven we het gebruik van zonnepanelen op particuliere daken stimuleren door opnieuw deel te nemen aan het regionale project De Groene Zone (1.1). In de Prestatieafspraken met corporaties maken we niet alleen afspraken over verduurzaming van hun woningbestand maar ook over hun rol m.b.t. het anders omgaan met water, klimaatadaptatie e.d. We onderzoeken in regionaal verband de mogelijkheden om minder afhankelijk te zijn van anderen voor ons energieverbruik en mogelijkheden om verder af te schalen van fossiele brandstoffen. In dat kader nemen we actief deel aan en geven uitvoering aan de 	2023-2026	Informeren	
	2023-2026	Informeren	
	2023-2026	Informeren/Raadplegen	

<p>Regionale Energiestrategie (RES) en de hieraan gekoppelde concrete uitvoeringsprojecten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Warmte 2030 worden uitgevoerd en doorontwikkeld met oog voor de actuele ontwikkelingen op de energiemarkt (zoals het stimuleren energiebesparing woningeigenaren middels RREW-middelen, gerichte energieadviezen voor particuliere woningeigenaren om aardgasvrij te wonen e.d.). Daarbij starten we een energiecampagne om onze inwoners te informeren en te helpen middels bijv. maatwerkadviezen, energieloket, showroom met mogelijkheden voor energiebesparing e.d. • We onderzoeken de mogelijkheden om ons eigen vastgoed en ander maatschappelijk vastgoed (waar we als gemeente een rol hebben) voor 2030 zoveel als mogelijk aardgasvrij te maken en doen hiertoe voorstellen tot uitvoering inclusief financiering. • We brengen onze eigen gemeentelijke CO2-uitstoot in beeld (bijv. middels een klimaatmonitor, CO2-prestatieladder) en doen op basis hiervan voorstellen met betrekking tot reductie hiervan, inclusief de mogelijkheden tot aanscherping van ons gemeentelijke aanbestedingsbeleid. 	<p>2023-2026</p> <p>2024</p> <p>2025</p>	<p>Informeren/Raadplegen</p> <p>Informeren/Raadplegen</p> <p>Informeren</p>
<ul style="list-style-type: none"> • We doen een versneld onderzoek (QuickScan) naar de mogelijkheden om aan te sluiten bij het Schone Luchtakkoord, de hieraan gekoppelde inspanningsverplichting en mogelijkheden vanuit dit akkoord voor cofinanciering van projecten die bijdragen aan verbetering van de luchtkwaliteit. 	<p>2023</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Binnen het zoekgebied grootschalige zonne-energie RES (Achtereind) realiseren we een zonneweide binnen de gestelde voorwaarden (ruimte voor participatie inwoners, gehele gebied profiteert, koppeling met natuurontwikkeling e.d.). 	<p>2023-2025</p>	<p>Informeren/Raadplegen</p>

Ambitie Sociaal Domein	
Portefeuillehouder	Kees Vortman
Kader Raadsprogramma	<p>We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Zodat al onze inwoners zoveel mogelijk vanuit eigen kracht de regie kunnen hebben op hun welbevinden. Waar nodig ondersteunen we onze inwoners hierbij. En zorgen voor een vangnet voor inwoners die het zelf even niet redden. Bestaanszekerheid, fysieke en geestelijke gezondheid en talentontwikkeling staan voorop. Bij hulpvragen nemen we als eerste uitgangspunt de persoonlijke behoefte. Dit past bij onze keuze voor preventieve maatregelen. Want op tijd doelmatig ondersteunen is beter voor onze inwoners en kan onnodige kosten voorkomen. We vinden het belangrijk dat iedereen die in Waalre komt wonen zich welkom voelt. Ongeacht afkomst, cultuur, seksuele voorkeur et cetera. Onze uitdaging ligt in het preventief, op tijd en effectief stimuleren en ondersteunen van inwoners. Ten bate van onze inwoners en om onnodige kosten te voorkomen. Hiervoor is de dialoog met inwoners en maatschappelijke partners van groot belang.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ We zetten in op de dialoog tussen inwoners en gemeente. En op initiatieven vanuit de gemeenschap en hulpaanbieders op het gebied van ondersteuning van inwoners. Door bijeenkomsten te organiseren, stimuleren we de verbinding en kunnen we tot effectieve oplossingen komen. Zo kunnen we samen innoveren. ➤ We verbinden diverse onderwerpen zoals klimaat, sport, arbeid, en cultuur. Die een bijdrage kunnen bieden aan een gezonde(re) levenskwaliteit. Hiermee haken we in op de ambitie Brede Welvaart binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE). Zo kunnen we onze capaciteit effectiever inzetten. ➤ We benaderen, ook lokaal gezien, de problematiek vanuit thema's en niet vanuit groepen inwoners. We denken dan aan eenzaamheid, armoede/schuldenproblematiek, laaggeletterdheid/leerachterstanden, mantelzorg, vervoer, discriminatie en integratie in de gemeenschap. Het achterliggende probleem is uitgangspunt, niet de symptomen. ➤ We gaan nog steeds uit van 'Eén gezin, één plan, één aanpak, één contactpersoon'. Dit draagt bij aan effectieve ondersteuning. ➤ We brengen verborgen armoede in beeld. En zetten in op verbetering van de sociale cohesie tussen onze inwoners, met name om vereenzaming tegen te gaan. ➤ We zetten in op oplossingen ter voorkoming van schulden, waaronder vroeg signalering en van stapeling van schulden. ➤ We willen minder overhead waar mogelijk en versterking van de poortfunctie van het CMD. We gaan voor snellere servicetijd/doorverwijzingstijd bij CMD en Plusteam. ➤ We blijven samenwerken in het sociaal domein in allerlei verbanden. We versterken waar mogelijk de regionale samenwerking. We monitoren en blijven aandacht houden voor kosten/baten verhouding van de regionale samenwerkingen op dit gebied.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ We onderzoeken maatregelen ter beheersing van de kosten huishoudelijke hulp van de WMO. Met name de mogelijkheid tot afschalen of afschaffen van het abonnementstarief. ➤ In Coronaperiode hebben veel kinderen een leerachterstand opgelopen. Zomerscholen (commercieel) bieden nu bijscholing waarmee maar een beperkte groep kan profiteren. Ook kinderen van minder draagkrachtige ouders moeten we een laagdrempelige mogelijkheid bieden om de achterstand in te lopen. ➤ We blijven investeren in de huisvesting van het basisonderwijs door het Integraal Huisvestingsplan uit te voeren. ➤ We willen een gastvrije gemeente zijn voor vluchtelingen. We zoeken actief naar oplossingen voor de opvang van vluchtelingen op de schaal van Waalre. We communiceren duidelijk naar inwoners dat we verantwoordelijkheid nemen wanneer opvang van vluchtelingen speelt. En we maken geen onderscheid tussen vluchtelingen op basis van geloof, afkomst of gender. ➤ We willen de re-integratie naar de arbeidsmarkt vanuit een uitkering motiveren en vergemakkelijken. Daarom onderzoeken we of een stimulerende bijstand in Waalre haalbaar is. ➤ Met de monitor Sociaal Domein die we hebben ingesteld signaleren we vroegtijdig welke maatregelen we kunnen nemen.
Inzet college	<p>We hebben de volgende ambitie: Inwoners van de gemeente Waalre hebben bestaanszekerheid, kunnen hun talenten ontwikkelen, weten wat gezonde keuzes zijn, kunnen fijn en veilig wonen, helpen elkaar en kunnen allen meedoen naar vermogen.</p> <p>We hebben grip op het sociaal domein. Grip op de uitgaven, op de uitvoering en op de inhoudelijke opgaven.</p> <p>Hier zetten we op in: Lokale kracht benutten De lokale kracht wordt optimaal benut doordat er samenhang is in alle initiatieven (vrijwillig en professioneel) en een elkaar versterkende dynamiek wordt gerealiseerd tussen initiatieven van de gemeenschap en van de (lokale) overheid.</p> <p>Iedereen kan meedoen Inwoners die kampen met eenzaamheid zijn in beeld en weten waar zij terecht kunnen. We versterken informele/ vrijwillige voorzieningen in onze gemeente met het accent op preventie/ voorkomen van armoede, eenzaamheid, laaggeletterdheid. We zetten in op versterking van digitale vaardigheden.</p> <p>Positieve gezondheid</p>

	<p>Alle inwoners moeten een betekenisvol leven kunnen leiden. Er is ruimte voor talentontwikkeling voor iedereen. Inwoners weten wat gezonde keuzes zijn als het gaat over lichamelijke, sociale en mentale gezondheid. De keuze wat goed voor ze is bepalen ze zelf.</p> <p>Fijn en veilig wonen Iedere inwoner van Waalre heeft een dak boven zijn hoofd (wonen) Iedere inwoner woont op een plek die aansluit op de behoefte/situatie (fijn) Eke inwoner kan veilig wonen en voelt zich veilig in de woonomgeving (veilig)</p> <p>Doorlopende ontwikkeling/ talenten benutten Inwoners van 0 tot 100 jaar kunnen zich actief ontplooiën en door het ontwikkelen van hun eigen kwaliteiten, gedurende hun leven, voor het realiseren van doelen vanuit persoonlijk, werkgelegenheid, en maatschappelijk perspectief. Wij stimuleren een doorgaande ontwikkelingslijn voor onze inwoners door gerichte verbindingen te leggen tussen gezin, school of werk en vrije tijd. Er is ruimte voor talentontwikkeling voor inwoners van alle leeftijden, ongeacht inkomen of opleidingsniveau.</p> <p>Vroeg signalering en laagdrempelige toegang tot zorg Inwoners weten zelf de weg te vinden en ontvangen waar nodig passende ondersteuning. Wij vinden het belangrijk dat de toegang voor de inwoner zichtbaar, vindbaar en laagdrempelig is. Inwoners weten in de eerste plaats <i>elkaar</i> te vinden als ze hulp nodig hebben. We willen minder overhead waar mogelijk en versterking van de poortfunctie van het CMD. De digitale toegang van het CMD is versterkt, zodat inwoners het CMD makkelijker digitaal kunnen bereiken. Dit is aanvullend op wat er al is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We gaan voor snellere servicetijd/doorverwijzingstijd bij CMD en Plusteam. • De toegang tot zorg, waaronder het CMD, speelt zelf een rol in preventie en normaliseren. Het biedt zelf preventieve voorlichting en informatie aan of weet daarvoor de partners te raadplegen. Het CMD en het PlusTeam zijn bekend met de lokale preventieve infrastructuur (sociale kaart) en kunnen de inwoner verwijzen indien nodig • Er is in beeld gebracht, door middel van de Preventiematrix, hoe het preventief aanbod in Waalre kan worden versterkt. Het aanbod wordt zelf uitgevoerd door het CMD, of ingekocht bij maatschappelijke partners. 		
<p>Inzet college</p> <ul style="list-style-type: none"> • We herijken de visie 'Persoonlijk & Dichtbij'. Dit doen we op interactieve wijze met de Participatieraad Sociaal Domein Waalre en onze 	<p>Jaarschijf 2023</p>	<p>Participatieladder Raadplegen</p>	

<p>maatschappelijke partners. Het resultaat is een gedragen strategische visie die richting geeft aan integrale beleidsdoelen voor de komende vier jaren. We benaderen de problematiek vanuit thema's en niet vanuit groepen inwoners. Het achterliggende probleem is uitgangspunt, niet de symptomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We geven uitvoering aan de ambities uit het Lokaal Preventie Akkoord Gezond Waalre • We stellen Lokaal Gezondheidsbeleid vast voor de periode 2024-2027 • We voeren de thema's uit van het Lokaal Gezondheidsbeleid • We evalueren de resultaten van het Lokaal Gezondheidsbeleid • We versterken de lokale coalitie Eén tegen Eenzaamheid • Het mantelzorgbeleid is geactualiseerd • Eén integrale visie op de gemeenschapshuizen en andere mogelijkheden tot ontmoeting binnen de gemeente Waalre. Hierbij is aandacht voor de balans tussen vraag en aanbod en voor verduurzaming. • Er is een pilot jongerencentrum gerealiseerd, waar jongeren een eigen plek hebben. Dit wordt na een jaar geëvalueerd. • Op basis van de tussentijdse evaluatie van het jeugdbeleid en de maatregelen uit de hervormingsagenda jeugd (evaluatie eind 2022) wordt het jeugdbeleid en de uitvoering hiervan indien nodig bijgesteld. 	<p>2023</p> <p>2024</p> <p>}2024-2027 }</p> <p>2026 Doorlopend 2024</p> <p>2024</p> <p>2023</p> <p>2023-2024</p>	<p>Coproduceren</p> <p>Coproduceren</p> <p>Raadplegen</p> <p>Coproduceren</p> <p>Raadplegen</p> <p>Coproduceren</p> <p>Raadplegen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • We stellen een Armoedebeleid op en brengen verborgen armoede in beeld. Dit beleid heeft een aantal uitgangspunten: door de totale ondersteuning van het CMD worden inwoners met diverse beperkingen/problemen ondersteund om mee te kunnen doen binnen de verschillende leefgebieden. Centraal thema de komende periode is het voorkomen van armoedeval als gevolg van de hoge energielasten. <p>Het minimabeleid heeft als belangrijkste punt het bestrijden van armoede. Voorop staat participatie in de samenleving en verhoging van de zelfredzaamheid van de inwoner. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt door loonkostensubsidie, extra ontwikkeling en ondersteuning kunnen deelnemen op de arbeidsmarkt.</p> <p>Er is extra aandacht voor de kwetsbare volwassenen en kinderen in de</p>	<p>2023</p>	<p>Raadplegen</p>

gemeente die minder goed voor zichzelf kunnen zorgen.		
<ul style="list-style-type: none"> • De Wmo verordening en beleidsregels zijn geactualiseerd. • We onderzoeken maatregelen ter beheersing van de kosten huishoudelijke hulp van de Wmo. Met name de mogelijkheid tot afschalen of afschaffen van het abonnementstarief. Dit hangt samen met de landelijke ontwikkelingen en hiermee de ruimte binnen het wettelijk kader. • We zijn in control als het gaat om de inzet van deze voorzieningen in lijn met de hervormingsagenda Jeugd en toekomst Wmo. • De doordecentralisatie van 'beschermd wonen' heeft plaatsgevonden. Het regionale plan van aanpak is vertaald naar de lokale situatie. • We hebben een voorstel gedaan (inclusief kosten) voor de ontwikkeling van beleid voor rechtmatigheidstoezicht en fraudebestrijding binnen de Wmo en de Jeugdwet. • De herijking van de Visie op Goed Wonen omvat tevens het opstellen van een nieuwe, lokale "Woonzorgvisie" (bijvoorbeeld: visie op mogelijkheden voor bieden mantelzorg, visie op eigentijdse woon-zorgcentra e.d.). Dit om de zorg toekomstbestendig te houden en het woningaanbod daarop aan te laten sluiten. 	<p>2023</p> <p>2023</p> <p>2024</p> <p>2024</p> <p>2023</p> <p>2023/2024</p>	<p>Adviseren (Participatieraad Sociaal Domein)</p> <p>Informeren</p> <p>Informeren</p> <p>informeren</p> <p>Informeren</p> <p>Informeren/Raadplegen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • We willen de re-integratie naar de arbeidsmarkt vanuit een uitkering motiveren en vergemakkelijken. Daarom onderzoeken we of een stimulerende bijstand in Waalre haalbaar is. 	2024	Informeren
<ul style="list-style-type: none"> • Met de monitor Sociaal Domein signaleren we vroegtijdig welke (verbeter)maatregelen er nodig zijn. 	Doorlopend	Informeren
<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn heldere afspraken gemaakt met de schoolbesturen over de uitvoering van het onderhoud aan de scholen en over het multifunctioneel inzetten van de gebouwen. Er zijn afspraken gemaakt over investeringen in duurzaamheid en de verdeelsleutel hiervan. • Het Integraal huisvestingsplan (IHP) inclusief de haalbaarheidsonderzoeken is afgerond en vastgesteld. • We blijven investeren in de huisvesting van het basisonderwijs door het Integraal Huisvestingsplan uit te voeren. 	<p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023/2024</p>	<p>Informeren</p> <p>Informeren</p> <p>Informeren/Raadplegen</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Er is een start gemaakt met bouwplannen voor de nieuwe basisschool in Waalre-dorp. • Tijdelijke huisvesting bij de Wilderen is gerealiseerd. • De interne verbouwing van de Brede School Ekenrooi wordt afgerond. • Er zijn bouwplannen gemaakt voor de nieuwe basisschool in de Voldijn. 	<p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023/2024</p>	<p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren/Raadplegen</p>
<p>Onderwijsachterstandenbeleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Schakelklas die is opgezet door gemeente en scholen vanuit de gelden van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zorgt dat leerlingen de opgelopen taalachterstanden versneld in gehaald hebben. • De schakelklas is uitgebreid naar 5 dagen in de week voor NT2 kinderen met de leeftijd 4-12 jaar oud. Hierdoor zijn er geen anderstalige leerlingen meer die thuis zitten. • Interventies zoals preventieve logopedie en boekstart met als doel het voorkomen van taalachterstanden zijn jaarlijks ingezet. • Schoolbesturen en de besturen van de aanbieders van voorschoolse educatie hebben gewerkt volgens de 'Resultaatafspraken Voor- en Vroegschoolse Educatie' (VVE) Waalre. Er is op dezelfde manier gewerkt aan pedagogische doelen, ontwikkeling en ouderbetrokkenheid. • De samenwerking tussen onderwijs en alle kinderopvangorganisaties in Waalre is versterkt, waarbij voor ieder kind een warme overdracht van kinderopvang naar school is gerealiseerd. • Resultaten zijn gemonitord met een regionale 'VVE-monitor' en de gemeente Waalre legt verantwoording af aan de onderwijsinspectie. • Er is een nieuwe aanbesteding voor alle aanbieders van voorschoolse educatie in de kinderopvang in Waalre gerealiseerd. 	<p>2023</p> <p>2023-2026</p> <p>2023-2024</p> <p>Doorlopend</p> <p>Doorlopend</p> <p>Doorlopend</p> <p>2023</p>	<p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren</p> <p>Informereren</p>
<p>Leerlingenvervoer:</p> <p>Het zelfstandig reizen van leerlingen wanneer dit leerbaar en haalbaar is, is gestimuleerd. Leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen gaan, kunnen gebruik maken van het leerlingenvervoer. Dit geldt alleen als duidelijk is dat de ouders/verzorgers dit vervoer niet zelf kunnen uitvoeren. De regels hiervoor staan in de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Waalre 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We ondersteunen dit met een trainingsprogramma van MEE Zuidoost Brabant. 	<p>Doorlopend</p> <p>2023</p>	<p>Adviseren (adviesraad leerlingenvervoer)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • De ouders zijn geïnformeerd over best practices in Waalre. • De contracten voor de toezichthouder voor het leerlingenvervoer zijn samen met de gemeente Eindhoven afgesloten. • De mogelijkheden van de integratie van het leerlingenvervoer en het Wmo-vervoer (Taxbus) met het openbaar vervoer zijn samen met de regio gemeenten van Taxbus onderzocht. • Er wordt gebruik gemaakt van opstapplaatsen. • Er is blijvend overleg met de Adviesraad leerlingenvervoer Waalre en de toezichthouder voor het leerlingenvervoer. • Er is blijvend overleg met de vervoersbedrijven, de toezichthouder en de gemeente Eindhoven. 	2023-2024 2023-2024 2023/2024 2023/2024 Doorlopend Doorlopend	Informeren Adviseren Adviseren Adviseren Adviseren Adviseren
--	--	---

Ambitie Economie (Lokale ondernemers & Toerisme)			
Portefeuillehouder	Suzan van de Goor-Gelens		
Kader Raadsprogramma	<p>Onze lokale ondernemers zijn belangrijk voor de levendigheid in onze kernen en maken veel voorzieningen toegankelijk. Hiermee dragen ze bij aan onze inclusieve samenleving. Ook na de moeilijke periode vanwege Corona blijven we ze steunen. Wij zien graag een sterkere verbinding tussen onze lokale ondernemers en sociale initiatieven. Daarbij willen we het aanbod van stageplaatsen en leerwerkplekken stimuleren. Met name voor inwoners met meer afstand tot regulier werk en voor inwoners met een beperking. Verder willen we zowel maatschappelijk als duurzaam ondernemen stimuleren. We gaan daarover met onze ondernemers in gesprek.</p> <p>We werken samen in de regio in Metropoolregio Eindhoven, Brainport Eindhoven en Stedelijk Gebied Eindhoven om onze positie als één van de best presterende regio's van Nederland en één van de meest technologisch innovatieve regio's van Europa behouden en versterken.</p> <p>Toerisme We willen Waalre regionaal positioneren als de 'groene' schakel en toegangspoort tussen (de zuidzijde van) het SGE en grotere, groene, recreatieve gebieden zoals 'de Kempen' en 'transnationaal park De Grote Heide'. Het vergroten van de aantrekkelijkheid van het buitengebied van de gemeente, voor recreatie en toerisme voor de inwoners van Waalre en van het stedelijk gebied.</p>		
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ We willen de aantrekkelijkheid van de dorpscentra behouden en versterken. ➤ We stimuleren de oprichting van een BIZ (Bedrijven investeringszone) in Waalre-dorp ➤ Evaluatie en eventueel versterking van de bedrijvencontactfunctie. We houden aandacht voor de relatie tussen gemeente en ondernemers. ➤ We stimuleren netwerken tussen kennisinstellingen, commerciële en sociale ondernemers (triple helix). Dit bevordert een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatief ondernemerschap. ➤ Onze kleinschalige verblijfsrecreatie en het recreatief fiets- en wandelnetwerk zorgt voor laagdrempelige ontspanningsmogelijkheden. ➤ We willen routes en verbindingen voor recreatief langzaam verkeer versterken. 		
Inzet College		Jaarschijf	Participatieladder

<p>We werken samen in de regio in Metropoolregio Eindhoven, Brainport Eindhoven en Stedelijk Gebied Eindhoven om onze positie als één van de best presterende regio's van Nederland en één van de meest technologisch innovatieve regio's van Europa behouden en versterken.</p> <p>Toerisme We willen Waalre regionaal positioneren als de 'groene' schakel en toegangspoort tussen (de zuidzijde van) het SGE en grotere, groene, recreatieve gebieden zoals 'de Kempen' en 'transnationaal park De Grote Heide'. Het vergroten van de aantrekkelijkheid van het buitengebied in de gemeente voor recreatie en toerisme voor de inwoners van Waalre en van het stedelijk gebied.</p>	<p>Doorlopend</p> <p>Doorlopend</p>	<p>Informereren/Raadplegen</p> <p>Informereren/Raadplegen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • We geven verder invulling aan de realisatie van het vitaal dorpshart Aalst conform de door de raad vastgestelde centrumvisie Aalst. Onder meer wordt de openbare ruimte volledig heringericht en aantrekkelijker gemaakt voor onze inwoners . Ook worden er diverse particuliere bouwprojecten ontwikkeld die bijdragen aan versterking en uitstraling van het centrum. • Voor de versterking van het centrum van Waalre-dorp wordt een integraal plan gemaakt voor winkelcentrum De Bus, de driehoek en directe omgeving. Dit vormt de basis voor voorstellen om te komen tot een eventuele herinrichting van de openbare ruimte in dit winkelgebied. 	<p>2023-2026</p> <p>2023-2024</p>	<p>Informereren/Raadplegen</p> <p>Informereren/Raadplegen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De ondernemers (en vastgoedeigenaren) richten in eerste instantie een winkeliersvereniging voor het centrum van Waalre-dorp op. We hebben regelmatig overleg met de vereniging over hun activiteiten. In de loop van de raadsperiode bekijken we of er vanuit de ondernemers toch de wens (draagvlak) is om een BIZ op te richten. • Ondersteuning bij de uitvoering van het meerjarenplan Bedrijven Investerings-Zone (BIZ) Den Hof periode 2023-2027, waaronder inning biz-bijdragen, subsidieverlening en regelmatig overleg. 	<p>2023-2026</p> <p>2023-2026</p>	<p>Zelf organiseren (gemeente faciliteert)</p> <p>Zelf organiseren (gemeente faciliteert)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Het contact tussen gemeente en bedrijfsleven is geëvalueerd en waar nodig zijn verbeteringsvoorstellen gedaan. • Samen met het Overlegplatform EZ is de behoefte aan een nieuw Lokaal Economisch Programma bepaald waarvoor input vanuit ondernemend Waalre essentieel is geweest 	<p>2024</p> <p>2023</p> <p>Doorlopend</p>	<p>Adviseren</p> <p>Coproduceren Informereren / Raadplegen</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden met het Overlegplatform EZ, het Ondernemers Contact Waalre, BIZ Den Hof, winkelierverseniging centrum Waalre-dorp, horeca Waalre en individuele bedrijven (waaronder bedrijfsbezoeken). • Huisvestingsvraagstukken van bedrijven zijn gezamenlijk bekeken binnen '9 voor 1' (voorheen 1-Loket SGE) waardoor de meest passende locaties in de regio zijn aangeboden. Zo behouden en trekken wij bedrijven aan voor de regio. Waalre heeft aan '9voor1' deelgenomen. In dit overleg worden vertrouwelijk huisvestingsvragen van bedrijven behandeld. 	Doorlopend	n.v.t.
<ul style="list-style-type: none"> • De samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheid is gestimuleerd, met aandacht voor duurzaam en maatschappelijk ondernemen. Hiervoor nemen we contact op met Brainport Development of zij ons hierbij kunnen ondersteunen. • Binnen het SGE-regio actualiseren we programmeringsafspraken bedrijventerreinen op basis van nieuwe prognosecijfers, het geconstateerde tekort aan bedrijfslocaties, het verstedelijkingsakkoord, de netwerkschaarste e.d. Daarnaast starten we met het uitvoeringsprogramma kwaliteitsverbetering (bestaande) bedrijventerreinen en wordt de subregionale detailhandelsvisie geactualiseerd. 	2024 - 2025 2023 - 2026	Informereren/Raadplegen Informereren / Raadplegen
<ul style="list-style-type: none"> • We werken fasegewijs (bv middels tweejaarlijkse uitvoeringsprogramma's) aan de uitwerking van de Visie Recreatie en Toerisme (R&T); hierbij kan worden gedacht aan de aansluiting bij RegioRadar Eindhoven, aanpassing pagina gemeentewebsite, inventarisatie wensen/kansen aanbieders, verkenning recreatiepoorten en op basis van de routescan verbeteringen aan recreatieve routes. • Waalre participeert tot en met 2023 in het samenwerkingstraject Van Gogh Nationaal Park. Op basis van een evaluatie is de voortzetting van de participatie van de samenwerking bepaald. We bekijken ook hoe Waalre meer profijt uit deze samenwerking kan halen. 	2023-2026 2023	Coproducteren n.v.t.

Ambitie Mobiliteit en Openbare Ruimte	
Portefeuillehouder	Peet van de Loo
Kader Raadsprogramma	<p>Het is goed wonen in Waalre in een groene dorpse woonomgeving met de stedelijke voorzieningen dichtbij. Goede bereikbaarheid voor iedereen is daarbij van essentieel belang.</p> <p>In samenspraak met inwoners en ondernemers willen we komen tot een integrale aanpak van de openbare ruimte. Dan kunnen onze inwoners veilig bewegen in de dagelijkse mobiliteit van onze inwoners. We zoeken een goede balans tussen bewegen in ons dorp en bewegen door ons dorp. We willen de impact van mobiliteit op het gebied van duurzaamheid en leefomgeving verkleinen. Dat doen we door onze inwoners te verleiden meer gebruik te maken van duurzame mobiliteit.</p>
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kwetsbare verkeersdeelnemers bewegen zich veiliger in Waalre. Prioriteiten liggen hier bij de fiets en looproutes naar scholen in en uit het dorp. En routes vanuit de wijken naar de dorpscentra. ➤ We betrekken inwoners met een beperking bij het inventariseren naar mogelijke knelpunten. Daarmee maken we een start naar een toegankelijk Waalre voor iedereen. ➤ We stellen in samenspraak met inwoners en ondernemers een mobiliteitsplan op om het aantal onveilige verkeerssituaties te verminderen. ➤ In dit plan bekijken we waar een snelheid van 30km/u gewenst is. Met name de schoolroutes voor leerlingen van basis- en middelbare school krijgen als eerste aandacht. De uitvoering koppelen we aan de herinrichtingsplannen. ➤ We stimuleren het gebruik van duurzame mobiliteit binnen Waalre maar ook van en naar Waalre. Met bijvoorbeeld een laadpalenplan. ➤ Fietzers en voetgangers moeten zich veilig kunnen bewegen in en tussen de dorpen. ➤ Parkeren blijft gratis. ➤ We gaan het verbod voor doorgaand vrachtverkeer effectief invoeren. Bestemmingsverkeer krijgt de ruimte. We zoeken een goede balans tussen inwoners en ondernemers om te bewegen, verblijven en te ondernemen. ➤ De Openbare ruimte is zodanig (her)ingericht dat er sport, spel en bewegen mogelijk is en de ruimte ook uitdaagt daarvoor. ➤ We onderzoeken of we het Openbaar vervoer tussen dorpen en wijken naar overstapplaatsen (hubs) kunnen realiseren en handhaven. We streven naar een duurzaam en flexibel openbaar vervoerssysteem. ➤ Bij de herinrichting en onderhoud van de openbare ruimte is het uitgangspunt om meer groen en bomen terug te plaatsen en te streven naar meer biodiversiteit. ➤ We passen budgetten voor de inrichting en het (achterstallig) onderhoud van de openbare ruimte aan op wat nodig is voor het vastgestelde kwaliteitsniveau van onderhoud.

Inzet college	Jaarschijf	Participatieladder
<ul style="list-style-type: none"> We stellen een mobiliteitsplan (gemeentelijk verkeers- en vervoerplan) op om te komen tot een actuele visie op verkeer en mobiliteit; lokaal, maar met oog voor de grotere regionale context (samenhangend verkeerssysteem). De mogelijkheden van alternatieve, innovatieve vormen van mobiliteit maken hier ook onderdeel van uit. Daarbij willen we ook komen tot meer inzicht en begrip voor het gegeven dat verkeersmaatregelen nooit op zich zelf staan, maar effect hebben in een veel breder gebied. De maatregelen moeten altijd worden beschouwd in een groter, samenhangend verkeerssysteem. Ondersteunend aan het project Duurzaam Door Waalre stimuleren we onze inwoners en andere weggebruikers om vaker gebruik te maken van alternatieven voor de huidige doorgaande routes in en sluiproutes door Waalre (alternatieve routes/nieuwe N69 e.d) en ook van andere, meer duurzame vormen van mobiliteit (openbaar vervoer, fiets/ e-bike, carpooling, innovatieve mobiliteitsvormen e.d.). We onderzoeken of en hoe we het Openbaar vervoer tussen dorpen en wijken naar overstapplaatsen (hubs) structureel kunnen versterken. Mede gezien onze beperkte ambtelijke capaciteit en know-how zal het accent daarbij liggen op regionale samenwerking. Uitgangspunt daarbij is te komen een duurzaam en flexibel openbaar vervoerssysteem. Als bouwsteen voor de integrale wijkherinrichting voor de periode 2027-2037 kijken we zorgvuldig naar waar de verdere invoering van 30km-zones wenselijk en haalbaar is. We treden in overleg met onze maatschappelijke partners om samen met inwoners met een beperking een scan te doen naar knelpunten in Waalre voor wat betreft de toegankelijkheid. Op basis hiervan stellen we een uitvoeringsprogramma op om deze knelpunten aan te pakken. Op basis van een eerdere inventarisatie naar knelpunten op (lokale/interne) fietsroutes zijn maatregelen opgenomen in het uitvoeringsplan 'fiets'. Deze maatregelen worden integraal meegenomen in zowel het onderhoudsprogramma Wegen als in ons projectplan openbare ruimte (integrale aanpak wegen, riolering en groen). Naast fysieke maatregelen is communicatie bij het verhogen van de verkeerveiligheid cruciaal. Daarbij willen we ook komen tot meer inzicht en begrip voor het gegeven dat verkeersmaatregelen nooit op zich zelf staan maar effect hebben in een veel breder gebied. 	2023	Raadplegen
	2023-2026	Informereren/Raadplegen
	2023	Informereren/Raadplegen
	2025	Raadplegen
	2024	Raadplegen
	2023-2026	Informereren/Raadplegen
	2023-2026	Informereren/Raadplegen/Adviseren

<ul style="list-style-type: none"> In verband met hoge ongevallencijfers bij oudere fietsers besteden we extra aandacht aan deze specifieke doelgroep middels gerichte communicatie. Daarnaast worden verkeersveiligheidsacties op basisscholen door ons actief ondersteund, onder meer door middel van ondersteuning verkeersprojecten in kader van Brabant Verkeersveiligheid Label (BVL) op alle basisscholen in Waalre. 	2023-2026	Informereren
<ul style="list-style-type: none"> Daarnaast werken we stapsgewijs aan de verdere uitrol van laadpalen in de openbare ruimte op basis van ons laadpalenplan uit 2022. 	2023-2026	Informereren
<ul style="list-style-type: none"> Het verbod voor doorgaand vrachtverkeer in Aalst voeren we effectief in door het plaatsen van een fysieke afsluiting ter hoogte van de Lissevenlaan bij de herinrichting van de Valkenswaardseweg en de Eindhovenseweg. Daarmee is doorgaand vrachtverkeer verboden tussen Valkenswaard en Aalst. We onderzoeken de mogelijkheden voor het weren van doorgaand vrachtverkeer in Waalre-Dorp. Dit ook vanuit een breder lokaal- en regionaal perspectief. Voorafgaand aan dit onderzoek bespreken we met uw raad de kaders c.q. plan van aanpak voor dit onderzoek. 	2023 2023	Informereren Informereren/Raadplegen
<ul style="list-style-type: none"> Zowel bij de realisatie van de Meerjarenplanning Openbare ruimte (integrale aanpak wegen, riolering, groen en energie) voor de periode 2023-2026 als bij de voorbereiding van het integrale wijkherinrichting voor de periode 2027-2037 besteden we extra aandacht en stimulatie van de ruimte voor bewegen (sport en spel). 	2023-2026	Informereren/Raadplegen
<ul style="list-style-type: none"> Bij herinrichtingen geven we invulling aan de thema's en ambities uit het Beleid- en Beheerplan Groen en Bomen (2019-2029), zoals bijvoorbeeld het behouden en verhogen van de hoeveelheid en kwaliteit van het groen, het vergroten van de biodiversiteit en het bijdragen aan klimaatadaptatie. Ook het fasegewijze uitvoering geven aan het vervangingsplan (2022-2026) dat is opgesteld voor het vervangen groen en bomen draagt daar aan bij. De uitstraling en groene kwaliteit van Waalre worden hierdoor hersteld, behouden en versterkt. 	2023 – 2026 2023 – 2026	Informereren/Raadplegen Informereren/Raadplegen
<ul style="list-style-type: none"> We monitoren op basis van reguliere inspecties wegen, groen en riolering of de onderhoudsbudgetten op orde zijn voor het beoogde kwaliteitsniveau en 	2023-2026	Informereren/Raadplegen

werken op basis van een planmatige aanpak aan ons structureel beheer en onderhoud om de kwaliteit van onze openbare ruimte op peil te brengen en te houden.		
---	--	--

Ambitie Sport en Cultuur	
Portefeuillehouder	Kees Vortman
Kader Raadsprogramma	Het is belangrijk dat de inwoners van Waalre voldoende mogelijkheden hebben om te bewegen. Zich te ontplooiën en te ontdekken waar ze goed in zijn. Dat kan door te sporten en bewegen. Maar ook door muziek te maken, te dansen, toneel te spelen of op een andere manier creatief te zijn. Het kan in een vereniging, via lessen of je organiseert het zelf. We willen de mogelijkheden voor bewegen, sport en cultuur laagdrempeliger en toegankelijker maken. Met een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen. En met verbetering van routes voor fietsen, paardrijden en wandelen. Voor iedereen in onze inclusieve gemeenschap moeten sport- en cultuurvoorzieningen bereikbaar en toegankelijk zijn. Kinderen van de basisschoolleeftijd moeten volop en veilig kunnen spelen en ook kunnen sporten, met name in schoolverband.
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ We willen de mogelijkheden voor bewegen, sport en cultuur laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen maken. In overleg met de sportverenigingen en scholen bespreken we een openstelling van speelterreinen en sportparken op rustige momenten. ➤ We ontwikkelen een stimuleringsprogramma (voor de verschillende doelgroepen). Daarin komt te staan welke faciliteiten verbeterd worden of we nog moeten bouwen. Om bewegen, sport en culturele voorzieningen laagdrempelig en goed toegankelijk te maken. De raad wil dit programma voor de behandeling van de begroting 2024 bespreken en vaststellen. ➤ Een breed ontwikkeld en gedragen Sportbeleid en -akkoord is hier het resultaat van ➤ We geven kinderen kansen in hun persoonlijke ontwikkeling. Dat doen we door sport- en cultuuractiviteiten aan te bieden. ➤ We verbeteren de toegankelijkheid van het sport- en cultuurfonds voor kinderen en jongeren. We geven er meer bekendheid aan. ➤ Door het inzetten van professionals willen we sportbeleving en cultuur stimuleren (en aanjagen). Met name op scholen en buitenschoolse opvang. ➤ We blijven inwoners met een verstandelijke of lichamelijke beperking stimuleren om gebruik te maken van de mogelijkheden op gebied van sport en cultuur. ➤ De Cultuuraanjager evalueren we na 2 jaar. Zo nodig zetten we de cultuuraanjager voor langere tijd in. ➤ We houden beide grote buitensportaccommodaties in Waalre open door tot 2032 noodzakelijk onderhoud te garanderen. Eventuele investeringen zijn afhankelijk van de aanbevelingen van het lopend onderzoek. En de ontwikkeling van een visie op sport en cultuur op lange termijn (2026 – 2046). ➤ We stimuleren talentontwikkeling door uitvoering te geven aan de Kunsten Cultuurnota.

Inzet college	Jaarschijf	Participatieladder
<p>De ambitie voor sport en cultuur is groots. De komende 4 jaar gaat voor het thema sport gewerkt worden aan diverse stukken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sport- en Beweegbeleid; - Uitvoeringsprogramma Sport- en Beweegbeleid (inclusief stimuleringsprogramma); - Waalres Sport- en Beweegakkoord 2.0; - Visie op Sport en Cultuur (2026-2046). <p>Bovenstaande stukken hebben inhoudelijk een grote overlap en worden grotendeels op participatieve wijze met dezelfde inwoners en belanghebbenden vormgegeven. Dit vraagt om een plan van aanpak/startnotitie voor de totale ambitie sport.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen met Waalrese partners is een Sport- en Beweegakkoord 2.0 voor de periode 2023-2026 gesloten. • Er is een sport- en beweegbeleid ontwikkeld inclusief uitvoeringsprogramma (met stimuleringsprogramma). • Er is een visie op sport en cultuur op lange termijn (2026-2046) ontwikkeld 	<p>Doorlopend</p> <p>2023</p> <p>2024</p> <p>2025</p>	<p>Informereren/Raadplegen</p> <p>Coproduceren</p> <p>Coproduceren</p> <p>Coproduceren</p>
<p>In 2023 is een plan van aanpak vastgesteld voor de totale ambitie sport (2022-2026). In dit plan van aanpak/startnotitie wordt o.a. duidelijk hoe de documenten zich tot elkaar verhouden, wat de gewenste volgorde is, welke planning aangehouden gaat worden en op welke wijze (en wanneer) inwoners en organisatie worden betrokken. Mogelijk dat de ambitie om, voor de behandeling van de begroting 2024, een stimuleringsprogramma sport en cultuur vast te stellen, volgt op het opstellen van het sport- en beweegbeleid.</p>	2023	Informereren/Raadplegen
<p>In 2023 is in beeld gebracht welke investeringen in de toekomst (tot 2032) noodzakelijk zijn bij de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Hierbij wordt rekening gehouden met de resultaten uit het lopende onderzoek.</p>	2023	Raadplegen
<p>In 2023 en 2024 voeren we (vanuit sport, gezondheid en preventie) een pilot uit waarin een sportaanjager werkt aan sportbeleving en sportstimulering voor alle doelgroepen (dus ook inwoners met een beperking) in Waalre. Hierbij stimuleert hij/zij het multifunctioneel gebruik van bestaande sport- en speelterreinen.</p>	2023 en verder	Adviseren
<p>Samen met Waalrese partners is een Sport- en Beweegakkoord 2.0 voor de periode 2023-2026 gesloten.</p>	2023 (of later afhankelijk van	Coproduceren

	plan van aanpak)	
Er is een sport- en beweegbeleid ontwikkeld inclusief uitvoeringsprogramma (met stimuleringsprogramma).	Afhankelijk van plan van aanpak, uiterlijk 2024	Coproduceren
Er is een visie op sport en cultuur op lange termijn (2026-2046) ontwikkeld.	Afhankelijk van plan van aanpak, uiterlijk 2025	Coproduceren
Binnen het thema voorzieningen en evenementen van het Stedelijk Gebied Eindhoven is gewerkt aan de doelstellingen uit de (geactualiseerde) samenwerkingsagenda, de acties uit het uitvoeringsprogramma GROOTS! en de acties uit het jaarprogramma 2023.	2023	Informereren
<p>Kinderen uit minimagezinnen hebben financiële ondersteuning ontvangen voor sportactiviteiten volgens de overeenkomst met het Jeugdfonds Sport Brabant.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door het inzetten van professionals willen we sportbeleving en cultuur stimuleren (en aanjagen). Met name op scholen en buitenschoolse opvang. • We stimuleren talentontwikkeling door uitvoering te geven aan de Kunst en Cultuurnota. Dat doen we met name door een Cultuuraanjager aan te stellen met 2 opdrachten: samenwerking van de organisaties in het culturele veld bevorderen en daarmee het culturele klimaat in Waalre versterken. Regeling opzetten voor buitenschoolse cultuureducatie. • Er komt daarnaast een onderzoek naar de bestaanszekerheid van het Waalres Museum in 2022. 	<p>Doorlopend</p> <p>2023-2024</p> <p>2023</p>	<p>Informereren</p> <p>Raadplegen</p> <p>Raadplegen</p>
De Cultuuraanjager evalueren we na 2 jaar. Zo nodig zetten we de cultuuraanjager voor langere tijd in.	2024	Raadplegen
'100 jaar Waalre' wordt een mooie ervaring voor alle inwoners, dit jubileumjaar is voor en door inwoners georganiseerd, met ondersteuning van de projectleider.	2023/2024	Coproduceren

Ambitie Inwonerparticipatie en de raad			
Portefeuillehouder	Peet van de Loo		
Kader raadsprogramma	<p>We willen dat inwoners en non-profitorganisaties in contact met gemeenteraadsleden samenwerken aan beleidsverbeteringen. Dit vindt al plaats, maar we willen dit structureel gaan organiseren.</p> <p>Als zowel onze gemeente als de gemeenteraad in dialoog met onze inwoners samenwerken, kunnen we van Waalre een nog fijnere gemeente maken. Met ideeën uit de samenleving, in het algemeen belang van Waalre, kunnen we ons beleid beter vormgeven. Of het nu gaat om de openbare ruimte, het sociaal domein, de energietransitie of wonen.</p> <p>De inbreng van onze inwoners en non-profitorganisaties kan Waalre verder brengen. In contact met de raadsleden kunnen inwoners ook beter bekend raken met het reilen en zeilen van de gemeenteraad. Door over en weer kennis en ideeën te delen, kunnen we tot beter beleid komen.</p>		
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ We kijken welke vormen geschikt zijn om goede ideeën van inwoners en non-profitorganisaties praktisch bij raadsbesluiten te betrekken. ➤ Wanneer we een of meerdere vormen van inwonerparticipatie bij raadsbesluiten hebben gevonden, voeren we deze uit met (eventuele) ondersteuning van de griffie. ➤ Wij ondersteunen waar nodig en stimuleren initiatieven vanuit de samenleving. Hierbij hebben we een faciliterende rol. Waar nodig nemen wij het initiatief. Uiteraard doen we dit zoveel mogelijk in samenspraak met onze inwoners. ➤ Buiten besluitvormingsprocessen betrekken we inwoners bij politiek in het algemeen. 		
Inzet college	<ul style="list-style-type: none"> • De afgelopen jaren is in Waalre vaak inwonersparticipatie toegepast. Regelmatig succesvol, soms minder succesvol. Inwonersparticipatie kan een belangrijke bijdrage leveren aan de totstandkoming van goede en gedragen besluiten. Belangrijk is dat alle betrokkenen, inwoners, raad, college en organisatie weten wat ze van elkaar mogen verwachten. Wie heeft welke rol, wat is het afwegingskader, welke ruimte is er en welke vorm van participatie wordt wanneer ingezet? Het college zal daarom de eerder door de raad vastgestelde kaders in de Kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven herijken en aan de raad voorleggen. Het concept van het Manifest Burgerparticipatie zal daarbij worden betrokken evenals de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport De raad van Waalre in zijn volksvertegenwoordigende rol uit 2019. Hieraan gekoppeld zal de rol van de raad en de griffie bij inwonersparticipatie aan de orde komen. 	Jaarschijf 2023	Participatieladder Raadplegen

Ambitie Dienstverlening			
Portefeuillehouder	Kees Vortman		
Kader raadsprogramma	<p>In 2020 is de dienstverlening vanuit de organisatie verbeterd. Maar er is meer verbetering mogelijk. De dienstverlening organiseren we steeds meer digitaal. Sommige inwoners kunnen daarin niet mee. Mede daarom blijft het van belang om elkaar persoonlijk te ontmoeten. En een loket te hebben in het Huis van Waalre. We willen dat de dienstverlening zich richt op meedenken met de wensen van onze inwoners, voor zover dit kan. Sommige regels moeten we immers (wettelijk) uitvoeren. De gemeente communiceert daar open over. Dan weten zowel inwoners als gemeente wat zij van elkaar kunnen verwachten. Daarnaast is het belangrijk dat onze gemeente voldoende menskracht heeft om de dienstverlening goed uit te kunnen voeren. We willen dat de gemeente een betrokken dienstverlener is, met oog voor de wensen van onze inwoners. Hulpvragen bekijken we zoveel mogelijk vanuit de persoonlijke behoefte die er is en minder vanuit de regels.</p>		
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ De openingstijden blijven ruim en op werkdagen zijn we goed bereikbaar voor vragen van onze inwoners. ➤ Onze gemeente is altijd klaar en voorbereid op nieuwe wetgeving en het dienstverleningsconcept past daarbij. De organisatie werkt volgens een dienstverleningsconcept. ➤ Er wordt zowel digitaal als analoog gecommuniceerd en het streven is al onze inwoners te bereiken. ➤ Wegens een kleine bezetting is de gemeentelijke organisatie nu te krap om alle taken uit te voeren. We breiden de organisatie uit, met nadruk op kwaliteitsverbetering van dienstverlening en advisering, op zaken die prioriteit hebben. 		
Inzet college	Jaarschijf	Participatieladder	
<ul style="list-style-type: none"> • We handhaven de huidige openstellingstijden. 	Doorlopend	Informereren	
<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt een nieuw dienstverleningsconcept vastgesteld. Er wordt volgens dit concept gewerkt. • We leveren betrouwbare en kwaliteitsvolle dienstverlening op het gebied van burgerzaken die steeds aansluit bij de wensen van onze klanten. 	2023	Raadplegen	
<ul style="list-style-type: none"> • De dienstverlening is afgestemd op de verschillende groepen. Daarbij is er veel ruimte voor persoonlijk contact in het Huis van Waalre. 	2023-2026	Informereren	
<ul style="list-style-type: none"> • De digitale dienstverlening van al onze producten (o.a. meldingen over openbare ruimte (MOR), burgerzakenproducten, gemeentelijke belastingen) worden verder uitgebreid en verbeterd. Er zijn meer producten die, naast analoog, via E-diensten worden aangeboden. Hierbij wordt aansluiting gezocht met zaakgericht werken. 	2023-2026	Informereren	

<ul style="list-style-type: none"> Inwoners kunnen zelf bepalen via welk kanaal ze communiceren en wanneer ze dienstverlening afnemen van de gemeente. Dit kan via verschillende kanalen (schriftelijk, telefonisch digitaal én persoonlijk). Waar de Waalre naar ook binnenkomt, hij/zij kan uitgaan van een gelijke dienstverleningskwaliteit. 	2023-2026	Informeren
<p>Het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening en advisering voor inwoners, bedrijven en instellingen staat doorlopend op de agenda. We zijn een betrokken dienstverlener, met oog voor de wensen van onze inwoners. Dit betekent verdere investeringen in kwaliteit en kwantiteit van de ambtelijke organisatie. Onze aandachtspunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> De kwaliteit van persoons- en adresgegevens voldoet aan alle eisen. Verbreding van de kennis van medewerkers. Door de toenemende digitalisering is de dienstverlening anders ingericht. Dit betekent dat er meer kwaliteit aan de achterkant wordt geboden, zoals bijvoorbeeld meer inhoudelijke controle op identiteits- en adresfraude. De privacy is zo goed mogelijk gegarandeerd; (zorg-gerelateerde) persoonsgegevens zijn veilig bij de gemeente. Interne processen zijn tegen het licht gehouden en verbetering is doorgevoerd waar nodig. Zoveel mogelijk taken worden aan de voorkant van de organisatie afgehandeld, waarbij de inwoner in één handeling bediend wordt. We werken vanuit de bedoeling. De vraag van de inwoner is leidend bij de uitvoering van onze taken. Daar waar wet- en regelgeving beperkend is, gaan we op zoek naar mogelijkheden om de vraag van de inwoner mogelijk te maken. 	2023-2026	Informeren

Ambitie Bestuurskracht			
Portefeuillehouder	Jan Boelhouwer		
Kader Raadsprogramma	Wij willen dat Waalre zelfstandig is en blijft. Daarom zullen we samen moeten werken om deze zelfstandigheid en kwaliteiten te behouden. Dit doen we met onze inwoners, het gemeentebestuur en de regio. In deze samenwerkingen moeten we soms een stukje autonomie opgeven en water bij de wijn doen. We kunnen de huidige grote opgaven waarvoor we staan op gebied van klimaat, energie en schaa sprong niet alleen oplossen. Daarom zetten we in op een verdere ontwikkeling van inwonersparticipatie en regionale samenwerking. We zijn ons ervan bewust dat de kosten voor de baten uitgaan in samenwerkingen.		
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ We blijven een zelfstandige gemeente. ➤ We blijven regionale samenwerkingen goed monitoren en wegen onze uitgaven af tegen de voordelen. We gaan in gesprek met elkaar wanneer er een nieuwe samenwerking ontstaat. Of wanneer er veranderingen zijn in de organisatie of financiering van samenwerkingen. Mogelijke onderwerpen van gesprek zijn daarbij het doel van de samenwerking, de intensivering van de ambtelijke ondersteuning, onze autonomie en de uitgaven en voordelen van de samenwerking. ➤ We starten in 2022 met een onderzoek naar de huidige knelpunten en wensen met betrekking tot de vergaderstructuur. En bepalen welke vergaderstructuur voor de toekomst past bij het functioneren van de gemeenteraad. ➤ Om goede ambtelijke ondersteuning voor het college en de raad in te richten, investeren we in onze eigen organisatie in tijd en geld. Zo kan de raad zijn kader stellende en controlerende rol beter uitvoeren. En kan het college zijn uitvoeringsrol op kwalitatieve wijze invullen. 		
Inzet college	Om zelfstandig te kunnen blijven is bestuurskracht nodig. Dat vraagt om een gezond evenwicht tussen opgaven en ambities enerzijds en de middelen en capaciteit anderzijds. We zijn daarbij afhankelijk van vele factoren. Grote opgaven, regionale samenwerking, bestuurscultuur, Gemeentefonds, om er maar een paar te noemen. De opgave van het college is de raad steeds in positie te brengen hier juiste keuzen te maken, zodat de bestuurskracht op peil blijft. Dit vraagt om een goede samenwerkingsrelatie met de raad. Onderling vertrouwen en een goede rolverdeling is daarbij een voorwaarde. Ook het daadkrachtig nemen van besluiten en loyaal zijn aan de uitkomsten van die besluiten vragen we van de raad.	Jaarschijf	Participatieladder
		2023-2026	

<ul style="list-style-type: none"> Om het gezonde evenwicht tussen opgaven en ambities enerzijds en middelen en capaciteit te waarborgen herijken we onze P&C-cyclus en versterken we onze controlfunctie (zie Ambitie Financiën). <p>Een belangrijke ontwikkeling die onze positie (in de regio) mede gaat bepalen is een verwachte schaa sprong, met daarbij de groei van het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) van +100.000 inwoners. Dit geeft een grote druk op onze ruimte in de brede zin. (wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit, recreatie, klimaatadaptatie, ecologie, energietransitie en milieu).</p> <ul style="list-style-type: none"> Hierop samen met onze partners in de regio anticiperen, maar vooral ook onze eigen positie daarin bepalen vraagt dringend aandacht. Solidariteit met de regio is nodig, er is een gezamenlijk belang bij de ontwikkeling van het hele gebied. Dit hoeft niet altijd direct een voordeel voor Waalre op te leveren. Dit, maar ook andere ontwikkelingen vragen om actualisering van onze toekomstvisie De Kracht van Waalre. Vanuit de regionale Ontwikkeldag 2022 is de ruimtelijke strategie voor de 21 gemeenten in Zuid-Oost Brabant afgestemd. De samenwerkingsafspraken voor de komende periode in MRE en SGE zijn onder andere daarop afgestemd. In onze samenwerking op de opgaven werken we deze verder uit. We voeren de agenda's bij de thema's Wonen, Economie en Voorzieningen & Evenementen uit de Samenwerkingsagenda Stedelijk Gebied Eindhoven 2022-2026 uit. 	<p>2023-2024</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023-2026</p> <p>2023-2026</p>	<p></p> <p>Informeren/Raadplegen</p> <p>Raadplegen/Adviseren</p> <p>Informeren/Raadplegen</p> <p>Informeren/Raadplegen</p>
<ul style="list-style-type: none"> We zijn een betrouwbare samenwerkingspartner in de regio. We zetten in op kwalitatieve en actieve participatie in regio overleggen, zowel ambtelijk als bestuurlijk. 	<p>2023-2026</p>	<p></p>
<ul style="list-style-type: none"> Ons kader bij regionale samenwerking zijn de aanbevelingen uit het rapport "Regionaal denken. En doen!" van de Rekenkamercommissie. Met name het daarbij opgenomen afwegingskader en de checklist zullen we hanteren bij nieuwe, maar eventueel ook bij de herijking van bestaande samenwerkingsverbanden. 	<p>2023-2026</p>	<p></p>
<ul style="list-style-type: none"> De discussie rondom de vergaderstructuur van de raad is een opdracht aan de raad zelf. Het initiatief ligt bij de raad, de ondersteuning bij de griffie. Het college en de organisatie zullen waar nodig deze ontwikkeling ondersteunen en desgewenst hierover adviseren. 	<p>2023-2024</p>	<p></p>

<p><u>Doorontwikkeling organisatie</u> We hebben een relatief kleine organisatie, die tot veel in staat is. Maar er wordt steeds meer van ons gevraagd. We moeten wendbaar en voldoende toegerust zijn om toekomstige ontwikkelingen als zelfstandige gemeente, adequaat te kunnen opvangen. Denk aan de woonopgave, de duurzaamheidsopgave, digitalisering en de schaa sprong (Mainportontwikkeling) die er onvermijdelijk aankomt. We lopen qua formatie tegen onze grenzen aan en in de komende bestuursperiode zullen voorstellen voor formatie-uitbreiding onvermijdelijk zijn. Maar de vraag om meer formatie willen we niet stellen zonder met voorrang (zwaartepunt 2023 en 2024) een organisatiedoorontwikkeling in te zetten om daar waar mogelijk effectiever en efficiënter te gaan werken. Daarnaast zullen we gewoon stappen moeten zetten omdat de wereld om ons heen verandert en, bijvoorbeeld via nieuwe wetgeving, andere eisen stelt. Dit vraagt extra inspanningen van onze medewerkers én een aantal stevige investeringen. De taken in het Uitvoeringsprogramma zitten voor een groot gedeelte in de meerjarenbegroting, voor een ander deel nog niet. Hieronder de zaken die nodig zijn in het licht van genoemde organisatiedoorontwikkeling. Deze zijn opgenomen in het overzicht van taken waarvoor nog geen dekking aanwezig is binnen de begroting 2023-2026 dat als bijlage bij dit uitvoeringsprogramma is opgenomen. In het bijbehorende raadsvoorstel doen we een dekkingsvoorstel om deze ontwikkeling van middelen te voorzien. Het college heeft eerder in haar overdrachtsdocument aangegeven dat een ambtelijke organisatie op sterkte nodig is om onze ambities waar te maken. In de begroting 2023 is hiervoor extra capaciteit gevraagd. Om de middelen c.q. capaciteit gelijk op te laten lopen met onze opgaven zal deze vraag naar verwachting niet de laatste zijn in deze raadsperiode. We zien de volgende ontwikkelingen op ons af komen waarvoor we nog geen ruimte in onze begroting hebben opgenomen, maar wel in het dekkingsvoorstel:</p> <p><u>Thema's waarop te ontwikkelen:</u></p> <p><u>1. Bedrijfscontinuïteit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zijn van aantrekkelijke werkgever - Procesondersteuning (digitaal) - Procesoptimalisatie 	<p>2023 – 2026</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Arbeidsvoorwaarden/vitaliteit (tooling en implementatie) (inhuur advies om teammanagers toe te rusten en dit met hun team op te pakken) 	<p>2023 2023/2024 2023/2024</p>	

<p>- Extra capaciteit ondersteunende afdelingen (tgv groeiend aantal (beleids)taken):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Team Financiën - WOZ/Belastingen • Overige teams: nader in beeld te brengen 	<p>2023 2024</p>	
<p><u>2. Dienstverleningsvisie</u></p>		
<p>- Herijken bestaande dienstverleningsvisie (in begroting opgenomen)</p>		
<p><u>3. Interne sturing</u></p>		
<p>- Ontwikkelen nieuw sturingsmodel</p>		
<p>- Toerusten managers om hun rol in sturingsmodel te ontwikkelen (MD)</p>	<p>Aanvullende middelen voor ondersteuning vanwege komst teammanagers</p>	<p>2023 2023/2024</p>
<p>- Digitale ondersteuning P&C-cyclus</p>		
<p>- Sturingsinstrumentarium ontwikkelen en implementeren (dashboards)</p>		
<p>- Ontwikkelen en ondersteunen informatiemanagement datagedreven werken</p>		
<p>2023/2024 2023/2024 2024</p>		
<p><u>4. Professionalisering/vakkennis</u></p>		
<p>- Digitale ondersteuning onboarding-proces nieuwe medewerkers d.m.v. e-learnings</p>		
<p>2023</p>		
<p>- Opleidingen in het kader van doorontwikkeling, bv.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke trainingen bestuurlijke sensitiviteit • Kwaliteit van adviezen/voorstellen verhogen 		
<p>Aanvullend op opleidingsbudget.</p>		
<p>2023/2024 2023/2024</p>		
<p><u>5. Regionale samenwerking</u></p>		
<p>- Versterking ambtelijke vertegenwoordiging in de regio (kwalitatief en kwantitatief)</p>		
<p>2023/2024</p>		
<p><u>6. Uitbreiding capaciteit griffie</u> 1 fte € 86.000 (s)</p>		
<p>2023</p>		

Ambitie Veiligheid	
Portefeuillehouder	Jan Boelhouwer
Kader Raadsprogramma	<p>Een veilige leefomgeving voor onze inwoners is een belangrijk speerpunt. Dat betekent dat we aantasting of bedreigingen daarvan zo snel mogelijk aanpakken. Het is belangrijk om continu alert te zijn om de veiligheid in onze dorpen blijvend te kunnen waarborgen. Ondermijnende criminaliteit is niet of nauwelijks zichtbaar. Maar de effecten daarvan zijn wel degelijk merkbaar: de aanpak van witwassen van geld bij het aankopen van onroerend goed, productie van en handel in drugs en dumpingen in natuurgebieden, uitbuiting en mensenhandel vragen een harde aanpak. "Je ziet het pas als je het door hebt" is een motto dat Waalre de komende periode meer zal moeten omzetten in daden.</p> <p>We pakken dit preventief aan door de inzet van buurtnetwerken, voorlichting op diverse veiligheidsthema's en vroegsignalering in netwerkverband met interne en externe partners (o.a. boa's, CMD, PlusTeam, wijkagenten, woningcorporaties, wijk-GGD, huisartsen) waarmee we inspelen op de trends en ontwikkelingen die in Waalre spelen. We behouden de integrale aanpak zorg en veiligheid die de afgelopen jaren zijn meerwaarde heeft laten zien en versterken deze verder.</p> <p>Daarnaast pakken we aantastingen en bedreigingen aan met het bestuurlijk instrumentarium (o.a. Wet Damocles, last onder dwangsom, gebiedsverbod). Van belang hierbij is het gebruik van zowel het bestuursrecht en strafrecht.</p> <p>Dit alles betekent dat de ambtelijke organisatie verder moet ontwikkelen op dit gebied zodat signalen tijdig worden herkend en worden opgepakt. We zetten in op het verhogen van het bewustzijn van inwoners van deze signalen met als doel slachtofferschap te voorkomen.</p>
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ We investeren in veilige werk- en woonomgevingen en passen daar waar nodig ook de openbare ruimte op aan. We maken gebruik van onze wettelijke mogelijkheden en regels om dat indien nodig af te dwingen. ➤ Voor het realiseren van veiligheid is het nodig problemen breed aan te pakken. We maken bepaalde plaatsen toegankelijker om zo beter toezicht- en handhavingsinstrumenten te kunnen gebruiken. Waaronder ook toegesneden bestemmingsplannen, etc. De noodzaak om nog scherper te kunnen opereren in nauwe samenwerking met politie en justitie vraagt ook meer van de ambtelijke organisatie. ➤ We tolereren geen grensoverschrijdend gedrag, pakken dat aan en investeren in de handhavingsfunctie. Met name in het buitengebied willen we ons meer laten zien. Daarmee blijven we zichtbaar in onze samenleving en geven tegelijkertijd een waarschuwingssignaal af.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Indien nodig schakelen we specialisten in. En we werken intensief samen met regionale en rijkspartners om waar nodig integraal op te treden. ➤ We investeren in digitale veiligheid door onze systemen up-to-date te houden. We trainen op digitale aanvallen. Cybersecurity en beveiligingschecks maken deel uit van ons dagelijks werk. De mens is hierbij altijd de zwakke schakel. We zorgen ervoor dat onze medewerkers getraind en voorbereid zijn. 		
Inzet college		Jaarschijf	Participatieladder
We investeren in veilige werk- en woonomgevingen en passen daar waar nodig ook de openbare ruimte op aan. We maken gebruik van onze wettelijke mogelijkheden en regels om dat indien nodig af te dwingen.		2023-2025	Informereren/Raadplegen
<p>Voor het realiseren van veiligheid is het nodig problemen breed aan te pakken. We maken bepaalde plaatsen toegankelijker om zo beter toezicht- en handhavingsinstrumenten te kunnen gebruiken. Waaronder ook toegesneden bestemmingsplannen, etc. De noodzaak om nog scherper te kunnen opereren in nauwe samenwerking met politie en justitie vraagt ook meer van de ambtelijke organisatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We hebben voldaan aan de minimale eisen van het programma 'norm weerbare overheid'. • Verbinding zorg en veiligheid: er is geïnvesteerd in een sluitende zorg- en veiligheidsketen. Er is vooral aandacht voor preventie, vroegsignalering en inrichting van procesregie bij complexe casuïstiek. • Problematische jeugdgroepen en jeugdcriminaliteit worden aangepakt door een juiste combinatie van maatregelen op het gebied van zorg en straf. • Fysieke veiligheid: Kwetsbare doelgroepen worden bewust gemaakt van de risico's bij brand. • Er is een besluit genomen over het beschikbaar stellen van budget om op gedegen wijze vorm te geven aan de interne crisisorganisatie die op haar taak is toegerust. De interne crisisorganisatie is op orde (ingericht, opgeleid en geoefend) zodat de organisatie voorbereid is op rampen en crisis. • Er is een besluit genomen over bijzondere aandacht voor de doelgroep jeugd in het integraal veiligheidsplan 2023-2026. • Er is een uitvoeringsplan vastgesteld voortvloeiend uit het integraal veiligheidsplan 2023-2026. • De Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) is vastgesteld. 		<p>2023-2024</p> <p>Doorlopend</p> <p>Doorlopend 2023-2025</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p> <p>2023</p>	<p>Informereren/Raadplegen</p>

<p>We zijn in onze dienstverlening en in de gemeenschap attent op signalen die het vermoeden van illegale activiteiten bevestigen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We trainen onze medewerkers ook in het herkennen van die signalen en op het doorpakken daarop. Daarvoor stellen we budget en tijd beschikbaar. • Inwoners worden bewust gemaakt van de risico's die zij lopen om slachtoffer te worden van ondermijnende en digitale criminaliteit. Ze krijgen voorlichting over de maatregelen die ze zelf kunnen nemen om de kans hierop te verkleinen. Met als doel dat de criminaliteitscijfers zullen dalen en het gevoel van veiligheid wordt vergroot. • Medewerkers van de gemeente zijn getraind om signalen van mensenhandel en ondermijning te herkennen en weten hoe ze hiermee om moeten gaan. 	<p>2023</p> <p>Doorlopend</p> <p>2023</p>	<p>Informereren</p> <p>Informereren</p>
<p>We tolereren geen grensoverschrijdend gedrag, pakken dat aan en investeren in de handhavingfunctie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met name in het buitengebied willen we ons meer laten zien. Daarmee blijven we zichtbaar in onze samenleving en geven tegelijkertijd een waarschuwingssignaal af. 	<p>2024</p>	<p>Informereren</p>
<p>Indien nodig schakelen we specialisten in. En we werken intensief samen met regionale en rijkspartners om waar nodig integraal op te treden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • High impact crime: We investeren in beperking van de slachtofferkans, vergroting van de pakkans van daders en verhoging aangiftebereidheid onder slachtoffers. • Er is een nieuwe integraal veiligheidsplan 2023-2026 voor de acht aangesloten gemeenten van basisteam De Kempen. Er is aansluitend een (regionaal) uitvoeringsplan vastgesteld. 	<p>2023</p>	<p>Informereren</p>
<p>We investeren in digitale veiligheid door onze systemen up-to-date te houden. We trainen op digitale aanvallen. Cybersecurity en beveiligingschecks maken deel uit van ons dagelijks werk. De mens is hierbij altijd de zwakke schakel. We zorgen ervoor dat onze medewerkers getraind en voorbereid zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cybercrime en cybersecurity: de weerbaarheid van onze medewerkers, inwoners en ondernemers in het digitale domein is vergroot. • De organisatie is aantoonbaar voorbereid op cyberaanvallen, o.a. doordat signalen snel worden herkend en er een handelingsperspectief bij een incident. • Medewerkers worden getraind, waardoor de wijze waarop de organisatie omgaat met informatieveiligheid is geborgd. 	<p>2023-2025</p> <p>2024-2025</p> <p>2025</p> <p>2023-2024</p>	<p>Informereren</p>

Ambitie Financiën	
Portefeuillehouder	Peet van de Loo
Kader Raadsprogramma	De gemeente Waalre is op dit moment financieel gezond. Maar we staan de komende jaren voor een grote uitdaging door achterblijvende inkomsten vanuit het Rijk. Keuzes en slimme besparingen in samenspraak met onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, staan voorop bij de uitvoering van bestaand en nieuw beleid. Het verhogen van de lokale lasten zullen we terughoudend inzetten. Voor een gezond financieel beleid bouwen we voldoende weerstandvermogen op om eventuele calamiteiten financieel op te kunnen vangen.
Raadsprogramma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ De begroting is meerjarig sluitend. ➤ Ons uitgangspunt is dat de hoogte van de vrije reserves minimaal 110% van het totaal van de risico's bedraagt. ➤ Het kengetal 'Solvabiliteitsratio' wordt verantwoord en gemonitord in de bestaande P&C-cyclus, waarbij de waarde van het kengetal solvabiliteitsratio minimaal 20% bedraagt. ➤ Het kengetal 'Structurele exploitatieruimte' wordt verantwoord en gemonitord in de bestaande P&C-cyclus, waarbij de waarde van het kengetal structurele exploitatieruimte minimaal 0% bedraagt. ➤ De uitvoering van onze gemeentelijke taken voeren wij op een zuinige en effectieve manier uit. Zodat lokale belastingen zo laag mogelijk kunnen blijven. ➤ We voorzien een groot tekort in 2026 in onze meerjarenramingen. Hiervoor zien we een geleidelijke jaarlijkse verhoging bovenop de indexering van de jaarlijkse OZB op het moment van schrijven als noodzakelijk. We gaan vooralsnog uit van stappen tussen 5 en 10 %. ➤ We stellen een meerjarig investeringsprogramma op voor een juiste balans en prioritering in financiële middelen en nieuw beleid. ➤ Het verhogen van de lokale lasten zetten we terughoudend in. En alleen in het geval dat nut en noodzaak duidelijk zijn. ➤ We schatten Inkomsten en uitgaven reëel in, inventariseren risico's en nemen passende (beheer)maatregelen mee. ➤ We onderzoeken welke uitgaven en mogelijkheden voor nieuw beleid er zijn zonder de lasten te verhogen. Dat doen we door creatief na te denken samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. ➤ Structurele uitgaven dekken we niet met incidentele middelen.

Inzet college	Jaarschijf	Participatieladder
<ul style="list-style-type: none"> • De financiële situatie van gemeenten staat onder druk. De gemeente Waalre is wat dit betreft geen uitzondering. De VNG heeft hierover - ook namens Waalre - stevig de alarmbel geluid in politiek Den Haag. Ook met de aantreding van een nieuw kabinet is de financiële situatie nog steeds onzeker en de herijking van het gemeentefonds lijkt slechter uit te pakken dan eerder gedacht. De financiële ruimte om de ambities voor de komende periode te realiseren is structureel onvoldoende als we geen maatregelen nemen. • De in de raad genoemde uitgangspunten voor een duurzaam financieel gezond Waalre hanteren we als leidraad. • Om het niveau van dienstverlening en voorzieningen op peil te houden en te verbeteren is het noodzakelijk daarvoor ook een bijdrage van onze inwoners te vragen. We houden daarbij rekening met de belastingdruk bij omliggende en vergelijkbare gemeenten. Ander uitgangspunt is dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. We hebben oog voor de kwetsbaren c.q. minder draagkrachtigen en compenseren waar mogelijk en nodig. • Om een gezond financieel beleid te kunnen voeren evalueren we het instrumentarium en de werkwijze van de planning- en control cyclus en stellen deze waar nodig bij. Dit geldt ook voor ander financieel beleid en bijbehorend instrumentarium. Bijstellingen worden waar relevant ook verwerkt in een nieuwe Financiële Verordening. • Bij bovenstaand proces wordt de Auditcommissie betrokken. De vraag die we samen moeten beantwoorden is hoe we de raad het beste in positie brengen in relatie tot het financieel beleid en de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Wellicht vraagt dit nog een doorontwikkeling van de Auditcommissie. Het college en de organisatie ondersteunen deze ontwikkeling graag waar nodig. • We maken een ontwikkeling door van operationele financiën en financial control naar business control, van past naar future controls. Deze ontwikkeling wordt ondersteund door de komst van een business controller en ondersteuning door technologie. • Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer taken toebedeeld gekregen vanuit het Rijk, terwijl er structureel te weinig financiële ruimte wordt gegeven om deze taken goed te kunnen (blijven) uitvoeren, zeker ook in het licht van huidige ontwikkelingen. Gemeenten staan daarom voor een groot dilemma: bezuinigen op bepaalde beleidsvelden, of verhogen van de belastingen voor inwoners? We zijn blij met de ruimte en de uitgangspunten die de raad ons op dit punt heeft meegegeven en benutten dit als kader bij het opstellen van begrotingen en meerjarenramingen. 	<p>2023 – 2026</p> <p>2023-2026</p> <p>2023-2024</p> <p>2023</p> <p>2023-2026</p> <p>2023-2026</p>	